

Ziekteverzuim in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid: analyse en verklarende factoren

Inleiding	2
I. De intredes in primaire arbeidsongeschiktheid: alle gevallen voor zover één ziektedag door de uitkeringsverzekering wordt gedekt.....	3
1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht	3
2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen	6
II. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid met een duur van de arbeidsongeschiktheid groter dan 28 dagen	10
1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht	10
2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen ..	11
3. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per leeftijdscategorie, per sociale stand en per geslacht – 2014.....	13
4. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per provincie en gewest ..	17
III. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per VI en frequentie.....	18
IV. De uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid.....	19
1. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht.....	19
2. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden van uittreden	20
3. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar duur arbeidsongeschiktheid en activiteit	22
4. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per leeftijdsgroep en activiteit ..	29
5. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per duur en activiteit	31
6. Analyse van de uittredes met een arbeidsongeschiktheidsduur van meer dan 28 dagen	33
V. Ziekteverzuim in België.....	36
1. Evolutie van het ziekteverzuim per sociale stand en geslacht	36
a. Actieve bevolking.....	36
b. Werklozen.....	37
2. Duur van het verzuim	37
a. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit	37
b. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht, activiteit en leeftijdsgroep	40
c. Evolutie van het ziekteverzuim per provincie en gewest.....	40
Conclusie	43

Inleiding

Overeenkomstig het artikel 11 van de bestuursovereenkomst “Ontwikkeling van de kennis inzake arbeidsongeschiktheid” dient een verslag aan het Beheerscomité te worden voorgelegd met betrekking tot de statistische evoluties en de verklarende factoren met betrekking tot de primaire arbeidsongeschiktheid. Deze nota is een vervolgnota op een eerdere studie. De cijfergegevens worden geactualiseerd tot en met dienstjaar 2014.

Deze paper heeft als doel het ziekteverzuim en de oorzaken die eraan ten grondslag liggen, in kaart te brengen. De analyse beperkt zich tot de periode van primaire arbeidsongeschiktheid. Kort verzuim waarbij de periode van het gewaarborgd loon niet wordt overschreden, werd, bij gebrek aan gegevens, niet onderzocht.

De studie is gebaseerd op een gegevensstroom tussen het RIZIV en de verzekeringsinstellingen, waarin deze laatsten per arbeidsongeschikte gerechtigde gedetailleerde informatie overmaken met betrekking tot de uitgaven in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid.

De studie begint met een analyse van de intredes in primaire arbeidsongeschiktheid op basis van de individuele gegevens voor de periode 2009-2014.

Teneinde de invloed van de verschillen in de periode van gewaarborgd loon uit te schakelen worden in een volgend deel de intredes onderzocht met een duur van arbeidsongeschiktheid groter dan 28 dagen.

Daarna worden de uittredes onderzocht om uiteindelijk het ziekteverzuim in België in kaart te brengen.

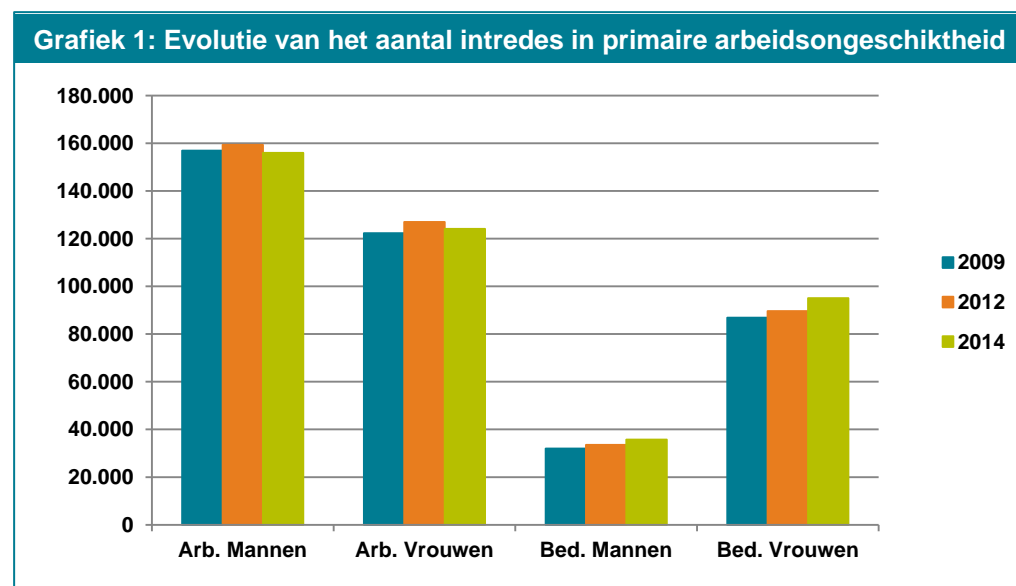
Tenslotte worden een aantal conclusies van deze studie opgesteld.

I. De intredes in primaire arbeidsongeschiktheid: alle gevallen voor zover één ziekte dag door de uitkeringsverzekering wordt gedekt

1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht

Tabel 1 geeft het aantal sociaal verzekerden die in het betrokken jaar minimaal één dag arbeidsongeschikt zijn geworden buiten de periode van het gewaarborgd loon.

Tabel 1: Intredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid									
Jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	156.883	122.315	279.198	31.987	86.856	118.843	188.870	209.171	398.041
2010	161.527	125.224	286.751	33.163	89.514	122.677	194.690	214.738	409.428
2011	165.913	128.907	294.820	34.532	90.670	125.202	200.445	219.577	420.022
2012	159.347	126.998	286.345	33.544	89.596	123.140	192.891	216.594	409.485
2013	159.840	128.952	288.792	35.199	93.371	128.570	195.039	222.323	417.362
2014	155.960	124.113	280.073	35.737	95.062	130.799	191.697	219.175	410.872
% Geslacht	55,69%	44,31%	100%	27,32%	72,68%	100%	46,66%	53,34%	100%
% sociale stand	37,96%	30,21%	68,17%	8,70%	23,14%	31,83%			100%

Tot het jaar 2011 neemt het aantal intredes stelselmatig toe. In 2012 zien we een terugval van het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid. Het aantal ziektegevallen lag 2,51% lager dan in 2011. Het aantal intredes liet in 2013 een stijging optekenen (+1,92%), om vervolgens in 2014 opnieuw af te nemen (-1,56%).

Uit tabel 1 blijkt eveneens dat het aantal ziektegevallen bij arbeiders beduidend hoger ligt dan voor bedienden (respectievelijk 68,17% en 31,83% in 2014). Een tweetal redenen liggen hieraan ten grondslag. Vooreerst is er het verschil in de periode van gewaarborgd loon. Bij arbeiders is het gewaarborgd loon beperkt tot een periode van veertien dagen. Bedienden hebben gedurende dertig dagen recht op gewaarborgd loon. De zware fysieke belasting van het uit te voeren werk, de langere loopbaan van arbeiders die vroeger op de arbeidsmarkt actief zijn, maken dat ook arbeiders gevoeliger zijn voor aandoeningen die aanleiding kunnen geven tot arbeidsongeschiktheid.

Naar geslacht en sociale stand toe kan worden vastgesteld dat arbeiders mannen 37,96% van het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid voor hun rekening nemen ten opzichte van 30,21% bij de arbeiders vrouwen. Bij de bedienden zijn het vooral de vrouwelijke bedienden die het meest intreden. Daar vrouwen meer dan mannen een bediendestatuut hebben, is deze vaststelling verklaarbaar.

Globaal kan worden vastgesteld dat meer vrouwen dan mannen om reden van ziekte afwezig zijn op het werk. Van het totaal aantal intredes in arbeidsongeschiktheid met een ziekte duur langer dan de periode van gewaarborgd loon, is 53,34% van het vrouwelijke geslacht. Deze vaststelling ligt in de lijn van de conclusies die werden gemaakt bij de analyse van de arbeidsongeschiktheid die de periode van één jaar overschrijdt. Ingevolge de toenemende participatie van de vrouwen op de arbeidsmarkt en dit tot aan de pensioenleeftijd, kan worden vastgesteld dat de toename van het aantal invaliden vooral het gevolg is van een sterke stijging van het aantal vrouwelijke invaliden. Dat vrouwen meer ziekte dagen opnemen dan mannen is ook reeds merkbaar in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid.

Tabel 2: Evolutie intredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid in %

% evolutie	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2010/2009	2,96%	2,38%	2,71%	3,68%	3,06%	3,23%	3,08%	2,66%	2,86%
2011/2010	2,72%	2,94%	2,81%	4,13%	1,29%	2,06%	2,96%	2,25%	2,59%
2012/2011	-3,96%	-1,48%	-2,87%	-2,86%	-1,18%	-1,65%	-3,77%	-1,36%	-2,51%
2013/2012	0,31%	1,54%	0,85%	4,93%	4,21%	4,41%	1,11%	2,65%	1,92%
2014/2013	-2,43%	-3,75%	-3,02%	1,53%	1,81%	1,73%	-1,71%	-1,42%	-1,56%
2009/2014	-0,59%	1,47%	0,31%	11,72%	9,45%	10,06%	1,50%	4,78%	3,22%

Om het aantal intredes in absolute cijfers beter te kaderen, worden de intredes geanalyseerd in verhouding tot het aantal gerechtigden. Het aantal gerechtigden wordt genomen door het aantal primaire uitkeringsgerechtigden (PUG) te verminderen met de bruggepensioneerden (bron RVA op 30.06 van het jaar zelf). De bruggepensioneerde gerechtigden worden meegerekend in het PUG-bestand daar ze voor de sociale zekerheid beschouwd worden als werklozen, maar zullen in de praktijk geen rechten op uitkeringen uitoefenen. Zij hebben daar immers geen enkel geldelijk belang bij. Tabel 3 geeft het aantal PUG-BRUG per sociale stand en per geslacht weer.

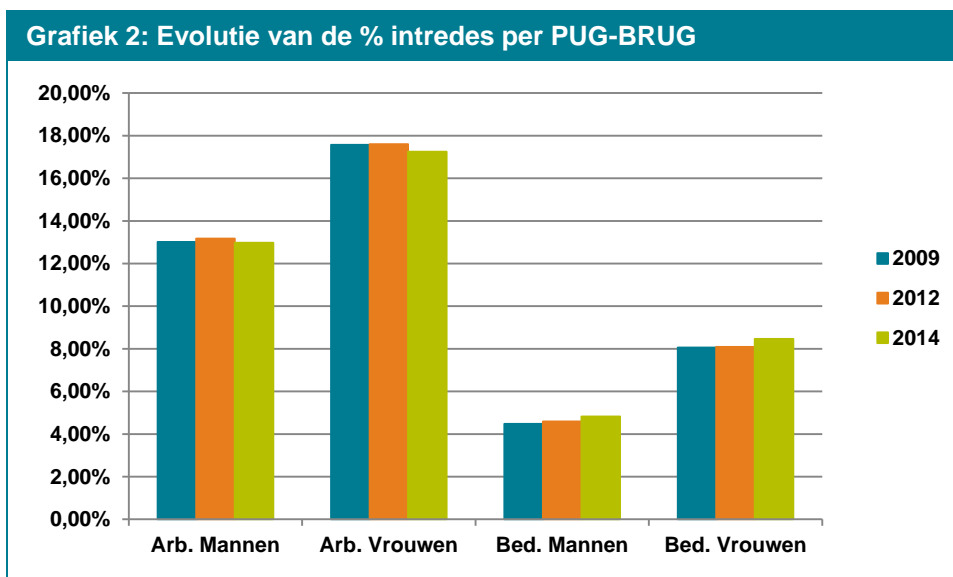
Tabel 3: PUG-BRUG op 30 juni per sociale stand en per geslacht

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	1.205.435	696.319	1.901.754	713.549	1.077.146	1.790.695	1.918.984	1.773.465	3.692.449
2010	1.203.175	706.603	1.909.778	718.135	1.090.352	1.808.487	1.921.310	1.796.955	3.718.265
2011	1.208.620	718.343	1.926.963	722.423	1.094.903	1.817.326	1.931.043	1.813.246	3.744.289
2012	1.210.292	721.592	1.931.884	730.066	1.107.669	1.837.735	1.940.358	1.829.261	3.769.619
2013	1.207.084	721.956	1.929.040	736.165	1.116.171	1.852.336	1.943.249	1.838.127	3.781.376
2014	1.201.607	719.625	1.921.232	740.700	1.123.500	1.864.200	1.942.307	1.843.125	3.785.432
% Geslacht	62,54%	37,46%	100%	39,73%	60,27%	100%	51,31%	48,69%	100%
% sociale stand	31,74%	19,01%	50,75%	19,57%	29,68%	49,25%			100%

Tabel 4 geeft voor de jaren 2009 tot 2014 het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per PUG-BRUG. Zonder een uitspraak te kunnen doen over de duur van absentieïsme, kan uit deze tabel wel worden afgeleid dat de kans om in te treden in arbeidsongeschiktheid in de jaren 2009 tot 2011 is toegenomen. In de daaropvolgende jaren (2012-2014) schommelt het intredcijfer rond 11 procent. Zo daalde het percentage intredes per PUG-BRUG in 2014 quasi tot op het niveau van 2012.

Tabel 4: Verhouding intredes per PUG-Brug (30/6) per sociale stand en geslacht

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	13,01%	17,57%	14,68%	4,48%	8,06%	6,64%	9,84%	11,79%	10,78%
2010	13,43%	17,72%	15,01%	4,62%	8,21%	6,78%	10,13%	11,95%	11,01%
2011	13,73%	17,95%	15,30%	4,78%	8,28%	6,89%	10,38%	12,11%	11,22%
2012	13,17%	17,60%	14,82%	4,59%	8,09%	6,70%	9,94%	11,84%	10,86%
2013	13,24%	17,86%	14,97%	4,78%	8,37%	6,94%	10,04%	12,10%	11,04%
2014	12,98%	17,25%	14,58%	4,82%	8,46%	7,02%	9,87%	11,89%	10,85%

Een uitkeringsgerechtigde arbeider heeft meer kans om ziek te worden dan een bediende, wat logisch te begrijpen valt door te kijken naar het verschil in de aard van het uitgevoerde werk door een arbeider en een bediende. Zoals reeds aangegeven voeren arbeiders vaker meer risicovolle beroepen uit dan bedienden waardoor de kans om in ongeschiktheid te komen hoger ligt. Per geslacht ligt de kans op arbeidsongeschiktheid gevoelig hoger bij vrouwen dan bij mannen. Dit bevestigt de reeds in andere studies gemaakte vaststelling dat vrouwen gevoeliger zijn om arbeidsongeschikt te worden dan mannen. Het verschil in intredes tussen de geslachten ten opzichte van de respectievelijke populatie is vooral opmerkelijk bij de bedienden. Het intredecijfer bij vrouwelijke bedienden ligt driekwart hoger dan bij mannelijke bedienden. Bij de arbeiders bedraagt het verschil slechts ongeveer één derde.

2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen

Tabel 5 geeft een overzicht van het aantal intredes per sociale stand met een bijkomende opsplitsing naar gelang de arbeidsongeschikte op de eerste dag van het risico actief dan wel werkloos was. Tabel 6 toont dat het aantal werkloze arbeidsongeschikten initieel toenam. In 2012 werd deze stijgende trend doorbroken en nam het aantal intredes af met 0,74%. In 2013 liet het aantal intredes een sterke stijging optekenen (+8,10%), waarna er in 2014 opnieuw een lichte daling kon worden vastgesteld (-1,94%). De intredes bij de actieve gerechtigden volgen eenzelfde tendens, hoewel de toename in 2013 beduidend lager lag (+0,35%). In 2014 nam het aantal intredes bij actieven af met 1,45%.

Tabel 5: Intredes onderverdeeld naar actieven en werklozen (per sociale stand)

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
jaar	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	217.149	62.049	279.198	98.310	20.533	118.843	315.459	82.582	398.041
2010	224.275	62.476	286.751	101.736	20.941	122.677	326.011	83.417	409.428
2011	232.079	62.741	294.820	104.234	20.968	125.202	336.313	83.709	420.022
2012	223.927	62.418	286.345	102.472	20.668	123.140	326.399	83.086	409.485
2013	221.217	67.575	288.792	106.332	22.238	128.570	327.549	89.813	417.362
2014	214.074	65.999	280.073	108.730	22.069	130.799	322.804	88.068	410.872
% Act/WL 2009	77,78%	22,22%	100,00%	82,72%	17,28%	100,00%	79,25%	20,75%	100,00%
% soc. stand 2009	54,55%	15,59%	70,14%	24,70%	5,16%	29,86%			100,00%
% Act/WL 2014	76,44%	23,56%	100,00%	83,13%	16,87%	100,00%	78,57%	21,43%	100,00%
% soc. stand 2014	52,10%	16,06%	68,17%	26,46%	5,37%	31,83%			100,00%

Tabel 6: Evolutie van de intredes onderverdeeld naar actieven en werklozen (per sociale stand) - %

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
evolutie	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2010/2009	3,28%	0,69%	2,71%	3,48%	1,99%	3,23%	3,34%	1,01%	2,86%
2011/2010	3,48%	0,42%	2,81%	2,46%	0,13%	2,06%	3,16%	0,35%	2,59%
2012/2011	-3,51%	-0,51%	-2,87%	-1,69%	-1,43%	-1,65%	-2,95%	-0,74%	-2,51%
2013/2012	-1,21%	8,26%	0,85%	3,77%	7,60%	4,41%	0,35%	8,10%	1,92%
2014/2013	-3,23%	-2,33%	-3,02%	2,26%	-0,76%	1,73%	-1,45%	-1,94%	-1,56%

Zowel bij de arbeiders als bij de bedienden kan worden vastgesteld dat de toename van het aantal gevallen komende vanuit de werkloosheid in absolute cijfers, relatief beperkt blijft.

Toch is er ook reden tot enige waakzaamheid. Zoals hierna blijkt, ligt het intredcijfer bij de werklozen hoger dan bij de actieven. Om tot het intredcijfer te komen worden de absolute intredcijfers afgezet tegenover de evolutie van de PUG-BRUG per sociale stand en activiteit.

Tabel 7 geeft het aantal PUG-BRUG per sociale stand en activiteit weer, daar waar tabel 8 de evolutie weergeeft. Het aantal werklozen werd genomen uit de ledentallen die door de verzekeringsinstellingen aan de Dienst voor Administratieve Controle werden meegedeeld. De cijfers die thans worden gebruikt

betreft het aantal werklozen genomen op de toestand 31/12 van het jaar t-1. De daling van het aantal werklozen tussen 2010 en 2014 is voornamelijk te wijten aan de uitstroom van vrouwelijke werklozen (van 362.687 in 2010 naar 333.260 in 2014 of -8,11%). De RVA schrijft deze evolutie toe aan de uitstroom naar het dienstenchequestelsel (Bron: RVA studies, 2014: Gedifferentieerde evolutie van de langdurige werkloosheid volgens geslacht).

Tabel 7: PUG-BRUG op 30 juni per sociale stand en activiteit

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	1.454.202	447.552	1.901.754	1.587.880	202.815	1.790.695	3.042.082	650.367	3.692.449
2010	1.437.741	472.037	1.909.778	1.596.175	212.312	1.808.487	3.033.916	684.349	3.718.265
2011	1.463.077	463.886	1.926.963	1.615.920	201.406	1.817.326	3.078.997	665.292	3.744.289
2012	1.491.001	440.883	1.931.884	1.649.129	188.606	1.837.735	3.140.130	629.489	3.769.619
2013	1.478.324	450.716	1.929.040	1.661.817	190.519	1.852.336	3.140.141	641.235	3.781.376
2014	1.465.196	456.036	1.921.232	1.670.327	193.873	1.864.200	3.135.523	649.909	3.785.432

Tabel 8: Evolutie PUG-BRUG op 30 juni per sociale stand en activiteit (in %)

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2010/2009	-1,13%	5,47%	0,42%	0,52%	4,68%	0,99%	-0,27%	5,23%	0,70%
2011/2010	1,76%	-1,73%	0,90%	1,24%	-5,14%	0,49%	1,49%	-2,78%	0,70%
2012/2011	1,91%	-4,96%	0,26%	2,06%	-6,36%	1,12%	1,99%	-5,38%	0,68%
2013/2012	-0,85%	2,23%	-0,15%	0,77%	1,01%	0,79%	0,00%	1,87%	0,31%
2014/2013	-0,89%	1,18%	-0,40%	0,51%	1,76%	0,64%	-0,15%	1,35%	0,11%

Tabel 9 geeft de intredecijfers in primaire arbeidsongeschiktheid per sociale stand en activiteit.

Bij de actieven is er een constante groei van het intredecijfer tussen 2009 en 2011. Vanaf 2012 kent het intredecijfer een wisselend verloop: de afname in 2012 werd gevolgd door een toename in 2013 (+0,39%) en een daling in 2014 (-1,30%).

Het intredecijfer van de werklozen nam tussen 2010 en 2013 systematisch toe. Aan deze stijgende trend kwam een einde in 2014, waar het intredecijfer een daling liet optekenen (-3,25%). Het intredecijfer bij werklozen stijgt sneller dan bij de actieven, mede door de vermindering van het aantal werklozen in de periode 2010-2012. De procentuele toename van de intredes vanuit werkloosheid bedroeg in de periode 2009-2014 6,70%, daar waar bij actieven de verhouding intredes/PUG-BRUG in dezelfde periode is afgenomen met 0,72%.

De intredcijfers van bedienden vanuit de werkloosheid blijven lager dan voor arbeiders maar stijgen in de onderzochte periode wel sneller. De procentuele toename van de intredes vanuit de werkloosheid was in de periode 2009-2014 12,48% bij de bedienden, daar waar de toename bij de arbeiders beperkt bleef tot 4,42%. De procentuele toename van de intredes bij de actieven ligt duidelijk lager dan bij de werklozen. In de periode van 2009 tot 2014 daalde het intredcijfer met 2,14% bij de actieve arbeiders en steeg dit met 5,16% bij de actieve bedienden. Vooral het verschil van het intredcijfer bij de arbeiders tussen actieven (-2,14%) en werklozen (+4,42%) is opmerkelijk. Mogelijk speelt hier de invloed van de afwezigheid van de gevallen van korte duur die door het gewaarborgd loon gedekt worden. De daling van het aantal intredes bij actieven kan eveneens een verklaring zijn voor de vastgestelde verschillen.

In verhouding tot het aantal uitkeringsgerechtigden actieven en werklozen ligt het intredcijfer bij de werklozen, vooral door toedoen van de bedienden, hoger dan bij de actieven. In de afgelopen vijf jaren is er bovendien een veel sterkere procentuele toename van het intredcijfer bij de werklozen dan bij de actieven. Verdere analyse over een langere termijn is nodig om te onderzoeken of deze trend, mede onder invloed van een gewijzigde reglementering (vermindering van de werkloosheidsuitkering in de tijd en strengere controles), wordt bevestigd. Verder in deze studie zal bovendien worden vastgesteld dat de ziekte duur bij werklozen veel langer is dan bij de actieven (zie infra).

Tabel 9: Intredcijfers in primaire arbeidsongeschiktheid per sociale stand en activiteit

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	14,93%	13,86%	14,68%	6,19%	10,12%	6,64%	10,37%	12,70%	10,78%
2010	15,60%	13,24%	15,01%	6,37%	9,86%	6,78%	10,75%	12,19%	11,01%
2011	15,86%	13,53%	15,30%	6,45%	10,41%	6,89%	10,92%	12,58%	11,22%
2012	15,02%	14,16%	14,82%	6,21%	10,96%	6,70%	10,39%	13,20%	10,86%
2013	14,96%	14,99%	14,97%	6,40%	11,67%	6,94%	10,43%	14,01%	11,04%
2014	14,61%	14,47%	14,58%	6,51%	11,38%	7,02%	10,30%	13,55%	10,85%

Bij de interpretatie van bovenvermelde cijfergegevens dient rekening te worden gehouden met de bepalingen aangaande het gewaarborgd loon. De intredcijfers voor de actieven zijn onderschat in de zin dat geen rekening wordt gehouden met het absentisme dat beperkt blijft tot de periode van het gewaarborgd loon. Werklozen daarentegen vallen vanaf de eerste dag ten laste van de uitkeringsverzekering. Ook voor arbeiders en bedienden verschilt de periode van het gewaarborgd loon.

Om de intredcijfers correct te kunnen vergelijken dienen de afwijkingen die te wijten zijn aan de afwezigheid of verschillen in de periode van gewaarborgd loon tussen werklozen, arbeiders en bedienden, te worden geneutraliseerd. Om die doelstelling te realiseren worden in onderstaande tabellen enkel die intredes verwerkt waarvoor de duur van arbeidsongeschiktheid groter is dan 28 dagen.

II. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid met een duur van de arbeidsongeschiktheid groter dan 28 dagen

1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht

Tabel 10: Intredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid – ziekte duur groter dan 28 dagen									
Jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	105.923	87.711	193.634	26.947	72.110	99.057	132.870	159.821	292.691
2010	110.568	92.257	202.825	27.903	75.832	103.735	138.471	168.089	306.560
2011	115.517	95.697	211.214	28.917	76.609	105.526	144.434	172.306	316.740
2012	111.961	94.618	206.579	28.290	75.948	104.238	140.251	170.566	310.817
2013	112.054	96.307	208.361	29.818	79.163	108.981	141.872	175.470	317.342
2014	113.114	96.007	209.121	30.884	83.247	114.131	143.998	179.254	323.252
% Geslacht	54,09%	45,91%	100%	27,06%	72,94%	100%	44,55%	55,45%	100%
% Sociale stand	34,99%	29,70%	64,69%	9,55%	25,75%	35,31%			100%

Indien enkel rekening wordt gehouden met intredes langer dan één maand, daalt het procentueel aandeel van de arbeiders op het vlak van de intredes van 68,17% tot 64,69%. Het aandeel van de bediendes stijgt dan van 31,83% naar 35,31%. Het uitschakelen van de verschillen in gewaarborgd loon heeft wel degelijk, zij het een niet doorslaggevend effect. De eerder gemaakte conclusies waarbij alle gevallen in oegenschouw werden genomen blijven integraal overeind.

Ook in verhouding tot de PUG-BRUG (tabel 11) kunnen per sociale stand en geslacht dezelfde conclusies worden getrokken: meer intredes bij arbeiders dan bij bedienden, en meer intredes bij vrouwen dan bij mannen.

Tabel 11: Verhouding intredes per PUG-Brug (30/6) per sociale stand en geslacht									
	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	8,79%	12,60%	10,18%	3,78%	6,69%	5,53%	6,92%	9,01%	7,93%
2010	9,19%	13,06%	10,62%	3,89%	6,95%	5,74%	7,21%	9,35%	8,24%
2011	9,56%	13,32%	10,96%	4,00%	7,00%	5,81%	7,48%	9,50%	8,46%
2012	9,25%	13,11%	10,69%	3,87%	6,86%	5,67%	7,23%	9,32%	8,25%
2013	9,28%	13,34%	10,80%	4,05%	7,09%	5,88%	7,30%	9,55%	8,39%
2014	9,41%	13,34%	10,88%	4,17%	7,41%	6,12%	7,41%	9,73%	8,54%

2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen

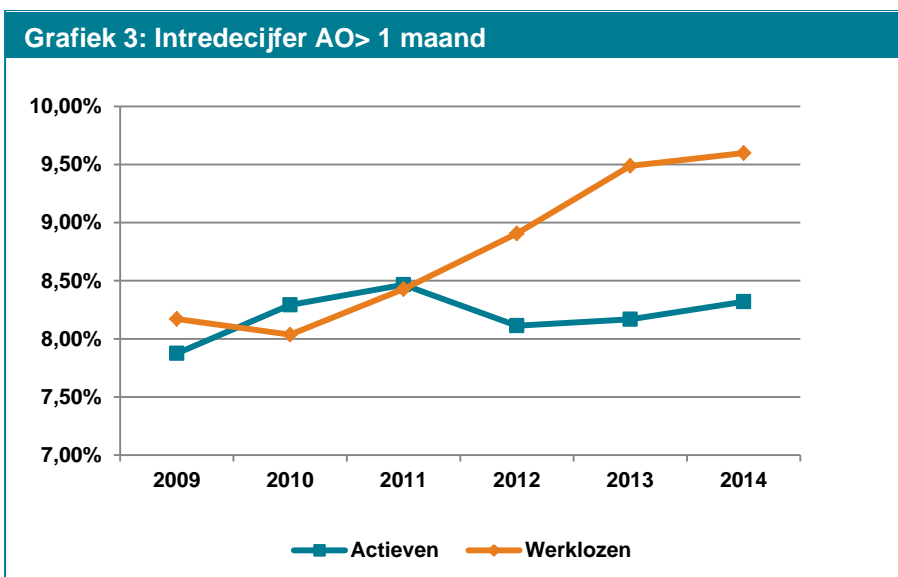
Tabel 12: Intredes onderverdeeld naar actieven en werklozen (per sociale stand) ziekte duur groter dan 28 dagen

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	153.083	40.551	193.634	86.471	12.586	99.057	239.554	53.137	292.691
2010	160.903	41.922	202.825	90.663	13.072	103.735	251.566	54.994	306.560
2011	168.515	42.699	211.214	92.150	13.376	105.526	260.665	56.075	316.740
2012	163.757	42.822	206.579	91.000	13.238	104.238	254.757	56.060	310.817
2013	161.695	46.666	208.361	94.806	14.175	108.981	256.501	60.841	317.342
2014	161.585	47.536	209.121	99.285	14.846	114.131	260.870	62.382	323.252
	77,27%	22,73%	100,00%	86,99%	13,01%	100,00%	80,70%	19,30%	100,00%
%Soc stand	49,99%	14,71%	64,69%	30,71%	4,59%	35,31%			100%

De intredcijfers naar activiteit (actief of werkloos) worden in belangrijke mate gecorrigeerd door het aantal gevallen te beperken tot deze met een ziekte duur van langer dan 28 dagen. Het intredcijfer bij de actieve bevolking vermindert in 2014 dan tot 8,32% daar waar het intredcijfer bij werklozen terugvalt op 9,60%. Indien alle intredes worden geteld, bedraagt het intredcijfer voor de actieven 10,30% t.o.v. 13,55% bij de werklozen. Niettegenstaande het intredcijfer bij werklozen in 2014 hoger is dan bij de actieven, zijn de verschillen tussen beide gevoelig verminderd. Dit is ook logisch vermits werklozen geen gewaarborgd loon hebben en vanaf dag 1 ten laste van de uitkeringsverzekering vallen. Het intredcijfer bij werklozen vertoont, ook na correctie voor de periode van gewaarborgd loon, vanaf 2010 een duidelijk stijgende tendens. Het intredcijfer bij actieven kent een eerder wisselend verloop.

Tabel 13: Intredcijfers in primaire arbeidsongeschiktheid per sociale stand en activiteit

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	10,53%	9,06%	10,18%	5,45%	6,21%	5,53%	7,87%	8,17%	7,93%
2010	11,19%	8,88%	10,62%	5,68%	6,16%	5,74%	8,29%	8,04%	8,24%
2011	11,52%	9,20%	10,96%	5,70%	6,64%	5,81%	8,47%	8,43%	8,46%
2012	10,98%	9,71%	10,69%	5,52%	7,02%	5,67%	8,11%	8,91%	8,25%
2013	10,94%	10,35%	10,80%	5,70%	7,44%	5,88%	8,17%	9,49%	8,39%
2014	11,03%	10,42%	10,88%	5,94%	7,66%	6,12%	8,32%	9,60%	8,54%

Het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid piekt in de leeftijdscategorieën tussen 40 en 54 jaar ongeacht de sociale stand of het geslacht. Opvallend is dat vrouwen intreden op jongere leeftijd dan mannen. In de leeftijdscategorieën tussen de 25 en 44 jaar is het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid systematisch hoger bij vrouwen dan bij mannen. Pas in de iets oudere leeftijdscategorieën (45-49 jaar) en zeker vanaf de leeftijd van 50 jaar treden meer mannen dan vrouwen in primaire arbeidsongeschiktheid.

Tabel 16 geeft de verhouding van het aantal intredes ten opzichte van het aantal PUG-BRUG voor het jaar 2014. Hierbij kan worden opgemerkt dat ook in de jongere leeftijdscategorieën een niet onbelangrijk deel van de sociaal verzekerden verzuimen voor een periode van meer dan 28 dagen. Vooral bij vrouwen zien we in de leeftijdscategorie tussen 20 en 39 jaar intrededcijfers tussen de 7,80% en 9,76%. Bij mannen in dezelfde leeftijdscategorie ligt het intrededcijfer lager dan bij vrouwen. In de vergelijkbare leeftijdscategorieën schommelt het intrededcijfer tussen 5,43% en 7,03%.

Tabel 16: Verhouding aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en geslacht (2014) ten opzichte van het aantal PUG-BRUG									
Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen	
< 20	7,69%	10,76%	8,53%	3,97%	7,66%	6,16%	7,10%	9,44%	7,93%
20 - 24	7,39%	11,40%	8,71%	3,71%	6,02%	5,23%	6,38%	8,18%	7,23%
25 - 29	7,28%	12,07%	9,02%	2,84%	5,73%	4,64%	5,43%	7,80%	6,63%
30 - 34	8,29%	12,47%	9,86%	3,09%	6,66%	5,25%	6,14%	8,73%	7,43%
35 - 39	9,16%	13,22%	10,73%	3,77%	7,49%	5,99%	7,03%	9,76%	8,37%
40 - 44	10,01%	13,96%	11,53%	4,26%	7,90%	6,46%	7,89%	10,41%	9,12%
45 - 49	10,87%	15,80%	12,69%	4,75%	8,72%	7,16%	8,67%	11,59%	10,08%
50 - 54	12,09%	16,18%	13,62%	5,42%	9,43%	7,78%	9,57%	12,17%	10,81%
55 - 59	11,24%	13,10%	11,97%	5,95%	8,26%	7,27%	9,11%	10,28%	9,67%
60 - 64	6,30%	6,80%	6,51%	5,19%	5,69%	5,46%	5,84%	6,21%	6,02%
> 64 jaar	1,01%	1,02%	1,01%	0,83%	0,64%	0,74%	0,93%	0,83%	0,89%
TOTAAL	9,41%	13,34%	10,88%	4,17%	7,41%	6,12%	7,41%	9,73%	8,54%

Tabel 17 en 18 geven het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, sociale stand en activiteit weer.

Tabel 17: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per activiteit – 2014

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Actief	Werklozen		Actief	Werklozen		Actief	Werklozen	
< 20	599	135	734	159	20	179	758	155	913
20 - 24	9.762	4.257	14.019	5.093	1.173	6.266	14.855	5.430	20.285
25 - 29	15.757	5.803	21.560	11.258	2.056	13.314	27.015	7.859	34.874
30 - 34	18.659	6.385	25.044	12.872	1.999	14.871	31.531	8.384	39.915
35 - 39	20.326	6.490	26.816	12.853	1.976	14.829	33.179	8.466	41.645
40 - 44	23.429	6.990	30.419	13.394	2.009	15.403	36.823	8.999	45.822
45 - 49	25.996	7.132	33.128	14.645	2.086	16.731	40.641	9.218	49.859
50 - 54	26.203	5.801	32.004	15.080	1.918	16.998	41.283	7.719	49.002
55 - 59	17.020	3.705	20.725	10.724	1.329	12.053	27.744	5.034	32.778
60 - 64	3.790	837	4.627	3.180	280	3.460	6.970	1.117	8.087
> 64	44	1	45	27	0	27	71	1	72
TOTAAL	161.585	47.536	209.121	99.285	14.846	114.131	260.870	62.382	323.252

Tabel 18: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per activiteit - 2014 (%)

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen Totaal
	Actief	Werklozen		Actief	Werklozen		Actief	Werklozen	
< 20	0,37%	0,28%	0,35%	0,16%	0,13%	0,16%	0,29%	0,25%	0,28%
20 - 24	6,04%	8,96%	6,70%	5,13%	7,90%	5,49%	5,69%	8,70%	6,28%
25 - 29	9,75%	12,21%	10,31%	11,34%	13,85%	11,67%	10,36%	12,60%	10,79%
30 - 34	11,55%	13,43%	11,98%	12,96%	13,46%	13,03%	12,09%	13,44%	12,35%
35 - 39	12,58%	13,65%	12,82%	12,95%	13,31%	12,99%	12,72%	13,57%	12,88%
40 - 44	14,50%	14,70%	14,55%	13,49%	13,53%	13,50%	14,12%	14,43%	14,18%
45 - 49	16,09%	15,00%	15,84%	14,75%	14,05%	14,66%	15,58%	14,78%	15,42%
50 - 54	16,22%	12,20%	15,30%	15,19%	12,92%	14,89%	15,83%	12,37%	15,16%
55 - 59	10,53%	7,79%	9,91%	10,80%	8,95%	10,56%	10,64%	8,07%	10,14%
60 - 64	2,35%	1,76%	2,21%	3,20%	1,89%	3,03%	2,67%	1,79%	2,50%
> 64	0,03%	0,00%	0,02%	0,03%	0,00%	0,02%	0,03%	0,00%	0,02%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Er kan worden vastgesteld dat werklozen arbeiders en bedienden op jongere leeftijd in arbeidsongeschiktheid terecht komen dan dat dit bij de actieven het geval is. In de lagere leeftijdscategorieën (20-44) is het procentueel aandeel van de intredes hoger bij de werkloze arbeiders en bedienden.

Tabel 19: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per activiteit - 2014 (in %) ten opzichte van PUG-BRUG

Leeftijd	Arbeiders		Totaal	Bedienden		Totaal	Totaal		Algemeen totaal
	Actief	Werklozen	Arbeiders	Actief	Werklozen	Bedienden	Actief	Werklozen	
< 20	8,47%	8,81%	8,53%	6,07%	6,92%	6,16%	7,82%	8,51%	7,93%
20 – 24	8,70%	8,74%	8,71%	4,95%	7,00%	5,23%	6,90%	8,30%	7,23%
25 – 29	8,89%	9,39%	9,02%	4,39%	6,68%	4,64%	6,23%	8,49%	6,63%
30 - 34	9,36%	11,64%	9,86%	4,99%	7,99%	5,25%	6,89%	10,50%	7,43%
35 - 39	10,12%	13,20%	10,73%	5,66%	9,60%	5,99%	7,76%	12,14%	8,37%
40 - 44	10,89%	14,36%	11,53%	6,09%	10,71%	6,46%	8,47%	13,34%	9,12%
45 - 49	12,13%	15,27%	12,69%	6,79%	11,57%	7,16%	9,45%	14,24%	10,08%
50 – 54	13,95%	12,28%	13,62%	7,56%	10,06%	7,78%	10,66%	11,64%	10,81%
55 - 59.	14,38%	6,77%	11,97%	7,56%	5,56%	7,27%	10,66%	6,40%	9,67%
60 - 64	13,17%	1,98%	6,51%	7,41%	1,37%	5,46%	9,73%	1,78%	6,02%
> 64	1,07%	0,30%	1,01%	0,78%	0,00%	0,74%	0,94%	0,19%	0,89%
TOTAAL	11,03%	10,42%	10,88%	5,94%	7,66%	6,12%	8,32%	9,60%	8,54%

4. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per provincie en gewest

Het aantal ziektegevallen per PUG-BRUG is het hoogst in de provincie Limburg. In die provincie ligt het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid met een duur langer dan één maand op 11,05% van het aantal primaire uitkeringsgerechtigden. In Wallonië situeren de meeste intredes per PUG-BRUG zich in de provincies Luik en Henegouwen. Deze cijfers bevestigen de vaststelling die werden gemaakt in de studie over de geografische verschillen in de invaliditeitsuitgaven (nota BU 2013/29). De sociaal economische status, gemeten naar opleidingsniveau, werkgelegenheidsgraad en inkomen, is het laagst in de geciteerde provincies. Een lage sociaal economische status is positief gecorreleerd met arbeidsongeschiktheid wegens ziekte.

Op gewestelijk niveau belopen de intredes per PUG-BRUG gemiddeld 8,54%. Zowel Vlaanderen als Wallonië scoren boven het gemiddelde. Opmerkelijk is wel het lage percentage van het Brussels gewest.

Tabel 20: Intredcijfer per sociale stand, activiteit en provincie (2014) - zonder ziekte duur < dan 1 maand

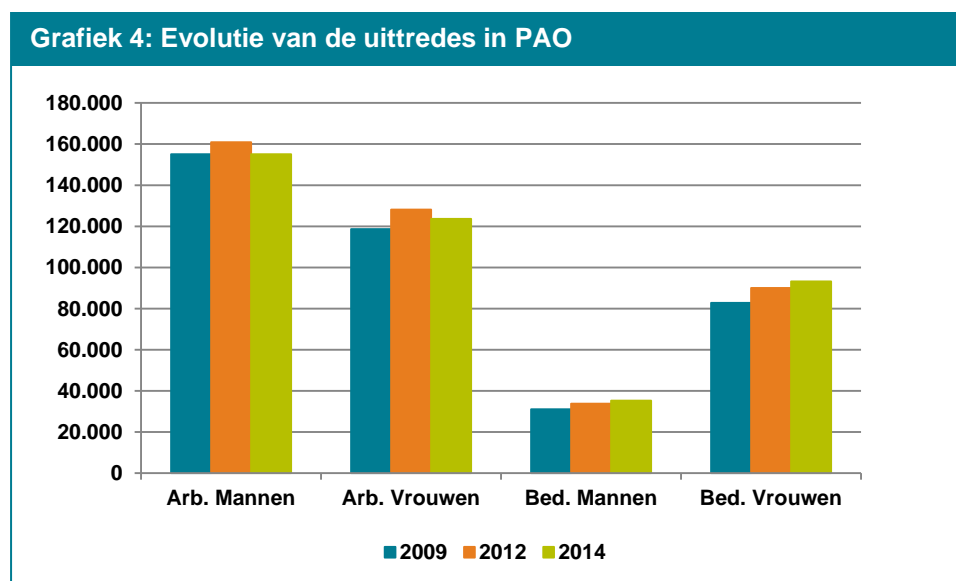
	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actief	Werklozen	totaal	Actief	Werklozen	Totaal	Actief	Werklozen	totaal
ANTWERPEN	11,01%	8,71%	10,56%	5,97%	7,00%	6,05%	8,39%	8,23%	8,37%
BRUSSEL	7,08%	6,08%	6,72%	4,03%	4,80%	4,17%	5,27%	5,61%	5,36%
VLAAMS BRABANT	10,37%	9,10%	10,18%	5,40%	6,90%	5,50%	6,97%	8,06%	7,07%
WAALS BRABANT	9,42%	7,46%	8,93%	5,18%	5,43%	5,21%	6,32%	6,36%	6,33%
WEST-VLAANDEREN	11,76%	10,54%	11,56%	5,81%	7,72%	5,94%	8,96%	9,83%	9,06%
OOST-VLAANDEREN	11,77%	10,09%	11,49%	5,90%	7,35%	6,00%	8,68%	9,31%	8,75%
HENEGOUWEN	11,55%	12,26%	11,80%	7,09%	10,36%	7,57%	9,34%	11,81%	10,00%
LUIK	11,62%	11,48%	11,57%	7,03%	9,22%	7,36%	9,36%	10,90%	9,75%
LIMBURG	12,81%	14,71%	13,17%	7,29%	11,68%	7,66%	10,53%	14,05%	11,05%
LUXEMBURG	10,53%	11,33%	10,77%	6,91%	8,83%	7,18%	8,75%	10,64%	9,18%
NAMEN	10,30%	10,82%	10,46%	6,58%	7,75%	6,72%	8,10%	9,86%	8,47%
ONBEKEND	8,70%	34,91%	9,74%	5,53%	20,47%	5,94%	7,60%	31,01%	8,43%
Totaal	11,03%	10,42%	10,88%	5,94%	7,66%	6,12%	8,32%	9,60%	8,54%
Gewest Brussel	7,08%	6,08%	6,72%	4,03%	4,80%	4,17%	5,27%	5,61%	5,36%
Gewest Vlaanderen	11,55%	10,43%	11,35%	5,93%	7,71%	6,06%	8,58%	9,64%	8,71%
Gewest Wallonië	11,19%	11,55%	11,31%	6,66%	8,85%	6,97%	8,76%	10,80%	9,25%
Onbekend	8,70%	34,91%	9,74%	5,53%	20,47%	5,94%	7,60%	31,01%	8,43%
Totaal	11,03%	10,42%	10,88%	5,94%	7,66%	6,12%	8,32%	9,60%	8,54%

IV. De uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid

1. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht

Tabel 23 geeft voor de jaren 2009-2014 het aantal gerechtigden die in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid zijn uitgetreden. Tabel 24 bevat de evolutie van de uittredes. Het aantal uittredes volgt logischerwijze de evoluties van het aantal intredes. Een stijgende trend in de periode van 2009 tot 2011 waarna een lichte afname wordt waargenomen in 2012. In 2013 stijgt het aantal uittredes, waarna er in 2014 opnieuw een daling kan worden vastgesteld.

Tabel 23: Uittredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid									
	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	155.096	118.658	273.754	31.077	82.806	113.883	186.173	201.464	387.637
2010	159.069	122.322	281.391	32.627	87.591	120.218	191.696	209.913	401.609
2011	164.192	127.397	291.589	34.377	90.961	125.338	198.569	218.358	416.927
2012	160.860	128.116	288.976	33.833	90.067	123.900	194.693	218.183	412.876
2013	160.060	127.873	287.933	34.697	91.931	126.628	194.757	219.804	414.561
2014	155.022	123.670	278.692	35.303	93.192	128.495	190.325	216.862	407.187
% Geslacht	55,62%	44,38%	100,00%	27,47%	72,53%	100,00%	46,74%	53,26%	100%
%sociale stand	38,07%	30,37%	68,44%	8,67%	22,89%	31,56%			100%

Tabel 24: Evolutie uittredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid in %

% evol.	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2010/2009	2,56%	3,09%	2,79%	4,99%	5,78%	5,56%	2,97%	4,19%	3,60%
2011/2010	3,22%	4,15%	3,62%	5,36%	3,85%	4,26%	3,59%	4,02%	3,81%
2012/2011	-2,03%	0,56%	-0,90%	-1,58%	-0,98%	-1,15%	-1,95%	-0,08%	-0,97%
2013/2012	-0,50%	-0,19%	-0,36%	2,55%	2,07%	2,20%	0,03%	0,74%	0,41%
2014/2013	-3,15%	-3,29%	-3,21%	1,75%	1,37%	1,47%	-2,28%	-1,34%	-1,78%

2. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden van uittreden

Tabel 25 geeft de reden van uittreden uit primaire arbeidsongeschiktheid weer onderverdeeld naar gelang de arbeidsongeschikte gerechtigde op het ogenblik van zijn ongeschiktheid actief of werkloos was. Tabel 26 geeft de procentuele evolutie weer.

Tabel 25: Evolutie van de uittredes per reden van uittreden volgens activiteit

jaar	activiteit	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
2009	actieven	259.217	1.096	379	20.209	25.957	306.858
	werklozen	51.106	613	79	14.850	14.131	80.779
	totaal	310.323	1.709	458	35.059	40.088	387.637
2010	actieven	269.643	1.047	616	20.035	28.324	319.665
	werklozen	51.595	586	139	14.759	14.865	81.944
	totaal	321.238	1.633	755	34.794	43.189	401.609
2011	actieven	283.001	1.132	680	19.191	30.510	334.514
	werklozen	51.100	549	175	14.797	15.793	82.414
	totaal	334.101	1.681	855	33.988	46.303	416.928
2012	actieven	275.967	1.043	775	18.509	33.769	330.063
	werklozen	49.653	621	182	14.784	17.573	82.813
	totaal	325.620	1.664	957	33.293	51.342	412.876
2013	actieven	272.995	1.003	829	17.132	35.546	327.505
	werklozen	52.181	548	177	15.060	19.090	87.056
	totaal	325.176	1.551	1.006	32.192	54.636	414.561
2014	actieven	265.388	966	795	14.825	38.725	320.699
	werklozen	49.481	518	156	15.028	21.305	86.488
	totaal	314.869	1.484	951	29.853	60.030	407.187

Tabel 26: Evolutie van de uittredes per reden van uittreden volgens activiteit (%)							
jaar	activiteit	Werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
2009	actieven	84,47%	0,36%	0,12%	6,59%	8,46%	100%
	werklozen	63,27%	0,76%	0,10%	18,38%	17,49%	100%
	totaal	80,06%	0,44%	0,12%	9,04%	10,34%	100%
2010	actieven	84,35%	0,33%	0,19%	6,27%	8,86%	100%
	werklozen	62,96%	0,72%	0,17%	18,01%	18,14%	100%
	totaal	79,99%	0,41%	0,19%	8,66%	10,75%	100%
2011	actieven	84,60%	0,34%	0,20%	5,74%	9,12%	100%
	werklozen	62,00%	0,67%	0,21%	17,95%	19,16%	100%
	totaal	80,13%	0,40%	0,21%	8,15%	11,11%	100%
2012	actieven	83,61%	0,32%	0,23%	5,61%	10,23%	100%
	werklozen	59,96%	0,75%	0,22%	17,85%	21,22%	100%
	totaal	78,87%	0,40%	0,23%	8,06%	12,44%	100%
2013	actieven	83,36%	0,31%	0,25%	5,23%	10,85%	100%
	werklozen	59,94%	0,63%	0,20%	17,30%	21,93%	100%
	totaal	78,44%	0,37%	0,24%	7,77%	13,18%	100%
2014	actieven	82,75%	0,30%	0,25%	4,62%	12,08%	100%
	werklozen	57,21%	0,60%	0,18%	17,38%	24,63%	100%
	totaal	77,33%	0,36%	0,23%	7,33%	14,74%	100%

In 2014 hervatten 82,75% van het aantal primaire arbeidsongeschikte actieven opnieuw het werk. Over de onderzochte periode vertoont het percentage werkhervattingen bij de actieven een lichte daling, van 84,47% in 2009 tot 82,75% in 2014. Bij de werklozen kan worden vastgesteld dat 57,21% ofwel het werk hervat of opnieuw terugkeert naar de werkloosheid. Het percentage arbeidsongeschikte gerechtigden met een werkloosheidsstatuut dat het werk hervat is in de periode 2009 tot 2014 stelselmatig gedaald van 63,27% in 2009 naar 57,21% in 2014.

Het aantal uitsluitingen waartoe de adviserend geneesheren hebben beslist, is licht afgenomen en dit zowel bij de actieven als bij de werklozen.

De categorie "andere" bevat de arbeidsongeschikte gerechtigden waarvoor door de verzekeringsinstellingen geen reden voor uittreden werd opgegeven. In deze categorie bevinden zich in de overgrote meerderheid van de gevallen die arbeidsongeschikte gerechtigden die de overstap van primaire arbeidsongeschiktheid naar invaliditeit maken. De verzekeringsinstellingen delen in die dossiers geen uittreden uit primaire arbeidsongeschiktheid mee omdat betrokkene arbeidsongeschikt blijft. De periode van primaire arbeidsongeschiktheid gevolgd door die van invaliditeit, wordt door de verzekeringsinstellingen beschouwd als één en het zelfde risico dat gewoon verder loopt. Vertrekkende van dit uitgangspunt kan worden vastgesteld dat het aantal uittredes met als reden intrede in invaliditeit in de periode 2009 tot 2014 constant is toegenomen: in 2014 is het aantal al opgelopen tot 60.030. De toename in de betrokken categorie is niet onlogisch gelet op het nog steeds groeiend aantal arbeidsongeschikte invaliden.

Opvallend is dat de gerechtigden die vanuit het statuut van werkloze arbeidsongeschikt worden in de categorie "andere" in alle onderzochte jaren procentueel het dubbele bedraagt van de actieve arbeidsongeschikten. In 2014 bevonden zich 24,63% van de werklozen in de betrokken categorie daar waar dit voor de actieven slechts 12,08% bedroeg. Indien er kan van worden uitgegaan dat in deze categorie de meeste gerechtigden intreden in invaliditeit, dan blijven werklozen langer arbeidsongeschikt dan actieven. Deze conclusie wordt bevestigd door de evolutie van het aantal uitgekeerde

arbeidsongeschiktheidsdagen. Het aantal uitkeringsdagen is in 2014 gestegen met 7,42% bij de actieven daar waar bij de werklozen het aantal uitkeringsdagen is toegenomen met 9,28%. De toename van het ziektecijfer (aantal uitkeringsdagen gedeeld door het aantal PUG-BRUG) lag in 2014 iets hoger bij werklozen (+7,82%) dan bij actieven (+7,58%).

3. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar duur arbeidsongeschiktheid en activiteit

Tabel 27 geeft een beeld van het aantal uittredes naar gelang de duur van de arbeidsongeschiktheid en de activiteit van de gerechtigden.

63,15% van de actieve arbeidsongeschikten treden in het jaar 2014 uit binnen een periode van 1 tot 98 dagen. Voor de werklozen bedraagt dit percentage 48,96%. Gelet op het feit dat werklozen vanaf dag één ten laste van de uitkeringsverzekering vallen, treedt in 2014 15,29% uit binnen de 7 dagen.

Vanaf dag 99 tot dag 337 daalt het aantal uittredes gestaag. In de laatste periode voor intreden in invaliditeit (338-365 dagen) bevinden zich in 2014 10,94% van de gevallen bij de actieven en 22,82% van de werklozen.

Tabel 27a: Evolutie van de uittredes per duur en activiteit – Actieven/Werklozen

Duur	Actieven						Werklozen					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1 - 7 dagen	16.115	14.434	14.934	14.287	15.021	12.474	14.997	14.353	13.922	13.892	15.130	13.227
8 - 14 dagen	9.463	8.483	8.757	8.100	8.474	6.909	6.388	5.941	5.731	5.704	5.963	5.269
15 - 28 dagen	50.192	51.055	52.185	49.719	47.610	42.539	8.032	8.061	7.890	7.469	7.784	7.207
29 - 42 dagen	47.637	49.321	51.559	50.171	48.431	45.281	5.699	5.652	5.596	5.165	5.458	5.103
43 - 56 dagen	36.108	37.307	39.421	38.727	37.916	36.746	4.164	4.190	4.060	3.886	3.855	3.588
57 - 70 dagen	24.133	25.009	26.344	25.976	25.609	25.747	3.435	3.516	3.361	3.224	3.260	2.988
71 - 98 dagen	29.380	31.080	32.414	32.072	31.937	32.820	5.017	5.257	5.131	4.928	5.008	4.966
99 - 126 dagen	18.161	19.532	20.124	20.108	19.813	20.815	3.709	3.894	3.908	3.917	4.014	4.091
127 - 154 dagen	12.746	14.030	14.854	14.435	14.363	15.197	3.053	3.188	3.099	3.185	3.185	3.386
155 - 184 dagen	10.733	11.797	12.042	12.611	12.894	12.594	2.865	2.939	2.925	3.332	3.233	3.146
185 - 215 dagen	8.781	9.296	10.059	9.728	9.626	9.702	2.788	2.865	3.090	2.912	3.097	3.034
216 - 245 dagen	6.037	6.552	6.916	6.785	6.789	7.157	1.935	1.980	1.965	2.045	2.121	2.272
246 - 276 dagen	5.291	5.860	6.268	6.165	6.247	6.395	2.117	2.498	2.664	2.608	2.817	3.201
277 - 306 dagen	4.266	4.691	4.875	5.215	5.048	5.940	1.702	1.688	1.895	2.107	2.129	2.878
307 - 337 dagen	3.044	3.519	3.873	4.045	4.381	5.287	960	1.110	1.309	1.330	1.483	2.394
338 - 365 dagen	24.771	27.699	29.888	31.919	33.346	35.096	13.918	14.812	15.868	17.109	18.519	19.738
Totaal	306.858	319.665	334.513	330.063	327.505	320.699	80.779	81.944	82.414	82.813	87.056	86.488

Tabel 28b: Evolutie van de uittredes volgens duur en activiteit – Actieven/Werklozen – Totaal

duur	totaal					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1 - 7 dagen	8,03%	7,17%	6,92%	6,83%	7,27%	6,31%
8 - 14 dagen	4,09%	3,59%	3,47%	3,34%	3,48%	2,99%
15 - 28 dagen	15,02%	14,72%	14,41%	13,85%	13,36%	12,22%
29 - 42 dagen	13,76%	13,69%	13,71%	13,40%	13,00%	12,37%
43 - 56 dagen	10,39%	10,33%	10,43%	10,32%	10,08%	9,91%
57 - 70 dagen	7,11%	7,10%	7,12%	7,07%	6,96%	7,06%
71 - 98 dagen	8,87%	9,05%	9,01%	8,96%	8,91%	9,28%
99 - 126 dagen	5,64%	5,83%	5,76%	5,82%	5,75%	6,12%
127 - 154 dagen	4,08%	4,29%	4,31%	4,27%	4,23%	4,56%
155 - 184 dagen	3,51%	3,67%	3,59%	3,86%	3,89%	3,87%
185 - 215 dagen	2,98%	3,03%	3,15%	3,06%	3,07%	3,13%
216 - 245 dagen	2,06%	2,12%	2,13%	2,14%	2,15%	2,32%
246 - 276 dagen	1,91%	2,08%	2,14%	2,12%	2,19%	2,36%
277 - 306 dagen	1,54%	1,59%	1,62%	1,77%	1,73%	2,17%
307 - 337 dagen	1,03%	1,15%	1,24%	1,30%	1,41%	1,89%
338 - 365 dagen	9,98%	10,59%	10,97%	11,87%	12,51%	13,47%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De evolutie van het aantal gerechtigde arbeidsongeschikten die zich in de laatste periode voor intreden in invaliditeit bevindt, kent sinds 2009 een stijgend verloop. In 2009 bevonden zich 8,07% van de actieven in de ziekteperiode van 338 tot 365 dagen daar waar dit percentage in 2014 is opgelopen tot 10,94%. Bij de werklozen wordt een toename vastgesteld van 17,23% naar 22,82%. Deze cijfers bevestigen de toename van het aantal invaliden in de afgelopen jaren. Steeds meer gerechtigden blijven langdurig arbeidsongeschikt en komen op die manier in invaliditeit terecht.

Uit de analyse van de cijfers blijkt overigens nogmaals dat de eerste vier maanden van arbeidsongeschiktheid cruciaal zijn voor de verdere evolutie van de arbeidsongeschiktheid. 66,25% van het aantal uittredes komen voor in de periode van 1 tot 126 dagen. In de daaropvolgende periode daalt het aantal uittredes gevoelig. Slechts 20,28% treedt uit in de volgende 7 maanden (de periode van 127 tot 337 dagen). De kans op langdurige arbeidsongeschiktheid met mogelijk intreden in invaliditeit neemt derhalve gevoelig toe na 4 maanden werkonbekwaamheid.

In de zoektocht naar de verklaring waarom werklozen significant langer ziek blijven dan actieven, werd onderzocht of er een wezenlijk verschil bestaat in de pathologiecode die werd toegekend op het ogenblik dat de overgang wordt gemaakt van primaire arbeidsongeschiktheid naar invaliditeit voor het aantal gerechtigde arbeidsongeschikten die zich in de laatste periode voor intreden in invaliditeit bevindt.

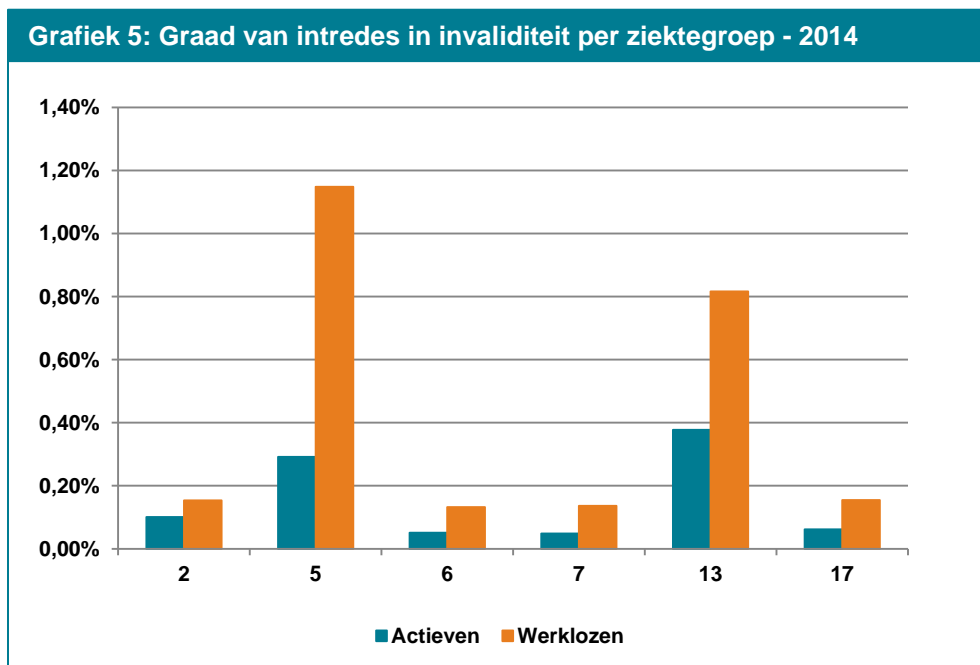
Ziektegroepen:	
1	Besmettelijke en parasitaire ziekten
2	Gezwellen
3	Endocriene, voedings – en stofwisselingsziekten en immuniteitsstoornissen
4	Ziekten van het bloed en de bloedvormende organen
5	Psychische stoornissen
6	Ziekten van het zenuwstelsel en de zintuigen
7	Ziekten van het hart vaatstelsel
8	Ziekten van de ademhalingswegen
9	Ziekten van het spijsverteringsstelsel
10	Ziekten van het urogenitaal systeem
11	Complicaties van zwangerschap, bevalling en kraambed
12	Ziekten van de huid en de celweefsels
13	Ziekten van het bewegingsstelsel en het bindweefsel
14	Congenitale afwijkingen
15	Bepaalde aandoeningen die hun oorsprong hebben in de perinatale periode
16	Symptomen en onvolledig omschreven ziektebeelden
17	Ongevallletsels en vergiftigingen

Deze tabellen geven een inzicht in de overgang van primaire arbeidsongeschiktheid naar invaliditeit. In absolute termen zijn 35.096 gerechtigde actieven (te verminderen met de uitredes tijdens de laatste ziekteperiode in primaire arbeidsongeschiktheid) in 2014 ingestroomd in invaliditeit. Bij de werklozen werden 19.738 intredes geteld. Naar pathologie zijn er tussen beide groepen opvallende verschillen. De twee voornaamste oorzaken voor intrede in invaliditeit zijn, zowel voor actieven als voor werklozen, psychische problemen en musculoskeletale aandoeningen. Daar waar bij de actieven ziektegroep 13 de belangrijkste oorzaak is bij intrede in invaliditeit, gevolgd door de psychische problemen, is dit bij werklozen juist andersom. Bijna 38% van de werklozen treden in invaliditeit ten gevolge van een psychisch probleem daar waar dit percentage bij de actieven slechts 26,12% bedraagt. Opmerkelijk is dat het vooral iets jongere werklozen zijn die kampen met psychisch onwel bevinden.

Intreden in invaliditeit is bij 33,81% van de actieve gerechtigden het gevolg van musculoskeletale aandoeningen. Bij werklozen valt dit percentage terug op 26,88%.

In tabel 33 worden de intredes in invaliditeit per ziektegroep en activiteit afgezet ten opzichte van het totaal aantal actieve en werkloze gerechtigden. Het valt op dat voor de meest voorkomende ziektegroepen het percentage werklozen dat in invaliditeit treedt, steeds hoger is dan bij de actieven. In verhouding tot de populatie actieven en werklozen treden opvallend meer werklozen in invaliditeit ingevolge psychische problemen. Daar waar 0,29% van de actieve gerechtigden in 2014 in invaliditeit traden ingevolge een psychische problematiek, bedraagt deze verhouding bij de werklozen 1,15%. Ook bij musculoskeletale aandoeningen treden veel meer arbeidsongeschikte werklozen in invaliditeit.

	Actieven	Werklozen	WL- ACT
Gezwellen	0,10%	0,15%	0,05%
Psychische stoornissen	0,29%	1,15%	0,86%
Ziekten van het zenuwstelsel en zintuigen	0,05%	0,13%	0,08%
Ziekten van hart en vaatstelsel	0,05%	0,14%	0,09%
Musculoskeletale aandoeningen	0,38%	0,82%	0,44%
Ongevallenletsels en vergiftigingen	0,06%	0,15%	0,09%

Deze analyse kan tot de conclusie leiden dat werkloos worden een ingrijpende impact heeft in een mensenleven. Onzekerheid over de toekomst, de directe gevolgen op het inkomen van betrokkenen leiden ertoe dat het psychisch welbevinden van werklozen sterk wordt aangetast. Het feit dat ook dubbel zoveel werklozen intreden ten gevolge van ziekten van het bewegingsstelsel en het bindweefsel, verklaart ook de langere duur van de arbeidsongeschiktheid bij werklozen. Het zijn uitgerekend deze twee ziektegroepen waarbij het herstel vaak van langere duur is.

4. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per leeftijdsgroep en activiteit

De tabellen 34 en 35 geven de reden van uittreden weer per leeftijdscategorie en per activiteit. De meeste uitredes uit arbeidsongeschiktheid doen zich voor op middelbare leeftijd (tussen 30 en 54 jaar) en dit zowel bij de actieven als bij de werklozen.

Met uitzondering van de jongere leeftijdscategorieën tot 24 jaar hervatten de meeste actieven tussen de leeftijd van 40 en 54 jaar na een periode van arbeidsongeschiktheid opnieuw het werk. De overlijdens nemen toe met de leeftijd daar waar het aantal uitsluitingen piekt op jongere leeftijd. Vanaf de leeftijd van 50 jaar daalt het aantal uitsluitingen systematisch.

Langdurig arbeidsongeschikten (categorie andere) situeren zich voornamelijk in leeftijdscategorieën tussen 40 en 54 jaar.

Tabel 34: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2014 Actieven

Leeftijdsgroep	Werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	952			52	38	1.042
20-24	17.370	8	1	1.361	1.275	20.015
25-29	28.583	15		2.045	3.297	33.940
30-34	32.532	40		2.336	4.112	39.020
35-39	33.652	40	1	2.081	4.400	40.174
40-44	37.611	66	4	2.027	5.113	44.821
45-49	40.950	148	3	1.985	5.929	49.015
50-54	40.502	247	14	1.765	6.778	49.306
55-59	26.885	278	31	998	5.842	34.034
60-64	6.281	124	493	173	1.927	8.998
=> 65	70		248	2	14	334
TOTAAL	265.388	966	795	14.825	38.725	320.699

Tabel 35: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2014 Werklozen

Leeftijdsgroep	Werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	235			23	7	265
20-24	6.394	9		1.461	795	8.659
25-29	8.446	13		2.053	1.819	12.331
30-34	7.442	18		2.248	2.543	12.251
35-39	6.568	31		2.221	2.894	11.714
40-44	6.233	46	1	2.259	3.431	11.970
45-49	5.762	67	3	2.294	3.760	11.886
50-54	4.582	93	4	1.617	3.198	9.494
55-59	3.153	154	8	758	2.185	6.258
60-64	661	87	78	94	667	1.587
=> 65	5		62		6	73
TOTAAL	49.481	518	156	15.028	21.305	86.488

Tabellen 36 en 37 geven de procentuele evoluties weer van de uittredes volgens de reden, de leeftijdsgroep en de activiteit. Hieruit valt verder af te leiden dat de kans op werkherhvatting of ingeval van werklozen een mogelijke terugkeer naar de werkloosheid afneemt met de leeftijd. Daarentegen wordt vastgesteld dat de groep "andere" toeneemt met de leeftijd. Hoe ouder, hoe langer de arbeidsongeschiktheid duurt met een verhoogde kans op intrede in invaliditeit als gevolg.

Tabel 36: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2014 Actieven %

Leeftijdsgroep	Werkherhvatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	91,36%	0,00%	0,00%	4,99%	3,65%	100%
20-24	86,78%	0,04%	0,00%	6,80%	6,37%	100%
25-29	84,22%	0,04%	0,00%	6,03%	9,71%	100%
30-34	83,37%	0,10%	0,00%	5,99%	10,54%	100%
35-39	83,77%	0,10%	0,00%	5,18%	10,95%	100%
40-44	83,91%	0,15%	0,01%	4,52%	11,41%	100%
45-49	83,55%	0,30%	0,01%	4,05%	12,10%	100%
50-54	82,14%	0,50%	0,03%	3,58%	13,75%	100%
55-59	78,99%	0,82%	0,09%	2,93%	17,17%	100%
60-64	69,80%	1,38%	5,48%	1,92%	21,42%	100%
=> 65	20,96%	0,00%	74,25%	0,60%	4,19%	100%
TOTAAL	82,75%	0,30%	0,25%	4,62%	12,08%	100%

Tabel 37: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2014 Werklozen %

Leeftijdsgroep	Werkherhvatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	88,68%	0,00%	0,00%	8,68%	2,64%	100%
20-24	73,84%	0,10%	0,00%	16,87%	9,18%	100%
25-29	68,49%	0,11%	0,00%	16,65%	14,75%	100%
30-34	60,75%	0,15%	0,00%	18,35%	20,76%	100%
35-39	56,07%	0,26%	0,00%	18,96%	24,71%	100%
40-44	52,07%	0,38%	0,01%	18,87%	28,66%	100%
45-49	48,48%	0,56%	0,03%	19,30%	31,63%	100%
50-54	48,26%	0,98%	0,04%	17,03%	33,68%	100%
55-59	50,38%	2,46%	0,13%	12,11%	34,92%	100%
60-64	41,65%	5,48%	4,91%	5,92%	42,03%	100%
=> 65	6,85%	0,00%	84,93%	0,00%	8,22%	100%
TOTAAL	57,21%	0,60%	0,18%	17,38%	24,63%	100%

5. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per duur en activiteit

Tabel 38 en 39 geven het verband weer tussen de duur van de primaire arbeidsongeschiktheid op de reden van uittreden. De analyse wordt gemaakt zowel voor actieven als voor werklozen. Ongeacht de activiteit zijn duidelijke parallellen te trekken. Hoe langer de arbeidsongeschiktheid duurt, hoe lager de kans op werkhervatting. Er is geen duidelijk verband tussen de duur van de arbeidsongeschiktheid en het aantal overlijdens. Na 70 dagen arbeidsongeschiktheid stijgt het aantal uitsluitingen gevoelig zowel bij actieven als bij werklozen. In de laatste periode van primaire arbeidsongeschiktheid (338 – 365 dagen) piekt het aantal gevallen in de categorie anderen. Deze gevallen treden, met uitzondering van zij die in die laatste periode nog uittreden, in invaliditeit.

Tabel 38: Uittredes per duur en reden van uittreden - Actieven – 2014

Duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	Totaal
1 - 7 dagen	12.441			9	24	12.474
8 - 14 dagen	6.860		1	12	36	6.909
15 - 28 dagen	42.206	19	23	78	213	42.539
29 - 42 dagen	44.568	48	33	146	486	45.281
43 - 56 dagen	35.886	32	39	273	516	36.746
57 - 70 dagen	24.777	38	28	410	494	25.747
71 - 98 dagen	30.816	83	70	1.022	829	32.820
99 - 126 dagen	18.931	95	80	1.066	643	20.815
127 - 154 dagen	13.474	82	66	1.031	544	15.197
155 - 184 dagen	10.797	86	55	1.132	524	12.594
185 - 215 dagen	7.401	64	60	1.803	374	9.702
216 - 245 dagen	5.303	88	64	1.442	260	7.157
246 - 276 dagen	3.932	85	79	1.980	319	6.395
277 - 306 dagen	3.131	73	50	1.767	919	5.940
307 - 337 dagen	2.536	86	59	1.449	1.157	5.287
338 - 365 dagen	2.329	87	88	1.205	31.387	35.096
Totaal	265.388	966	795	14.825	38.725	320.699

Tabel 39: Uittredes per duur en reden van uittreden - Werklozen – 2014

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	Totaal
1 - 7 dagen	13.185	4	2	5	31	13.227
8 - 14 dagen	5.226	10	2	10	21	5.269
15 - 28 dagen	7.033	28	4	79	63	7.207
29 - 42 dagen	4.789	28	5	192	89	5.103
43 - 56 dagen	3.184	25	5	295	79	3.588
57 - 70 dagen	2.402	34	5	474	73	2.988
71 - 98 dagen	3.539	46	10	1.208	163	4.966
99 - 126 dagen	2.546	34	15	1.359	137	4.091
127 - 154 dagen	1.937	40	11	1.309	89	3.386
155 - 184 dagen	1.686	35	18	1.295	112	3.146
185 - 215 dagen	1.212	33	16	1.694	79	3.034
216 - 245 dagen	897	50	14	1.247	64	2.272
246 - 276 dagen	729	43	16	2.261	152	3.201
277 - 306 dagen	454	47	14	1.667	696	2.878
307 - 337 dagen	375	33	11	1.127	848	2.394
338 - 365 dagen	287	28	8	806	18.609	19.738
Totaal	49.481	518	156	15.028	21.305	86.488

Tabellen 40 en 41 geven de procentuele evoluties weer van de uittredes per reden, duur en activiteit.

Tabel 40: Uittredes per duur en reden van uittreden - Actieven – 2014 %

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
1 - 7 dagen	3,88%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	3,89%
8 - 14 dagen	2,14%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	2,15%
15 - 28 dagen	13,16%	0,01%	0,01%	0,02%	0,07%	13,26%
29 - 42 dagen	13,90%	0,01%	0,01%	0,05%	0,15%	14,12%
43 - 56 dagen	11,19%	0,01%	0,01%	0,09%	0,16%	11,46%
57 - 70 dagen	7,73%	0,01%	0,01%	0,13%	0,15%	8,03%
71 - 98 dagen	9,61%	0,03%	0,02%	0,32%	0,26%	10,23%
99 - 126 dagen	5,90%	0,03%	0,02%	0,33%	0,20%	6,49%
127 - 154 dagen	4,20%	0,03%	0,02%	0,32%	0,17%	4,74%
155 - 184 dagen	3,37%	0,03%	0,02%	0,35%	0,16%	3,93%
185 - 215 dagen	2,31%	0,02%	0,02%	0,56%	0,12%	3,03%
216 - 245 dagen	1,65%	0,03%	0,02%	0,45%	0,08%	2,23%
246 - 276 dagen	1,23%	0,03%	0,02%	0,62%	0,10%	1,99%
277 - 306 dagen	0,98%	0,02%	0,02%	0,55%	0,29%	1,85%
307 - 337 dagen	0,79%	0,03%	0,02%	0,45%	0,36%	1,65%
338 - 365 dagen	0,73%	0,03%	0,03%	0,38%	9,79%	10,94%
Totaal	82,75%	0,30%	0,25%	4,62%	12,08%	100,00%

Tabel 41: Uittredes per duur en reden van uittreden - Werklozen - 2014 %

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
1 - 7 dagen	15,24%	0,00%	0,00%	0,01%	0,04%	15,29%
8 - 14 dagen	6,04%	0,01%	0,00%	0,01%	0,02%	6,09%
15 - 28 dagen	8,13%	0,03%	0,00%	0,09%	0,07%	8,33%
29 - 42 dagen	5,54%	0,03%	0,01%	0,22%	0,10%	5,90%
43 - 56 dagen	3,68%	0,03%	0,01%	0,34%	0,09%	4,15%
57 - 70 dagen	2,78%	0,04%	0,01%	0,55%	0,08%	3,45%
71 - 98 dagen	4,09%	0,05%	0,01%	1,40%	0,19%	5,74%
99 - 126 dagen	2,94%	0,04%	0,02%	1,57%	0,16%	4,73%
127 - 154 dagen	2,24%	0,05%	0,01%	1,51%	0,10%	3,91%
155 - 184 dagen	1,95%	0,04%	0,02%	1,50%	0,13%	3,64%
185 - 215 dagen	1,40%	0,04%	0,02%	1,96%	0,09%	3,51%
216 - 245 dagen	1,04%	0,06%	0,02%	1,44%	0,07%	2,63%
246 - 276 dagen	0,84%	0,05%	0,02%	2,61%	0,18%	3,70%
277 - 306 dagen	0,52%	0,05%	0,02%	1,93%	0,80%	3,33%
307 - 337 dagen	0,43%	0,04%	0,01%	1,30%	0,98%	2,77%
338 - 365 dagen	0,33%	0,03%	0,01%	0,93%	21,52%	22,82%
Totaal	57,21%	0,60%	0,18%	17,38%	24,63%	100,00%

Daar werklozen vanaf dag 1 ten laste vallen van de uitkeringsverzekering, kan worden vastgesteld dat ruim 15% van zij die vanuit de werkloosheid ziek worden binnen de 7 dagen uittreden.

6. Analyse van de uittredes met een arbeidsongeschiktheidsduur van meer dan 28 dagen

Teneinde de verschillen in de periode van gewaarborgd loon te neutraliseren, werd, net als bij de intredes, een analyse gemaakt van de uittredes na een arbeidsongeschiktheidsduur van meer dan 28 dagen. Het uitschakelen van korte ziekteperiodes wijzigt de eerder gemaakte conclusies weinig. Werkhervatting als reden van uittreden vermindert met de duur van de arbeidsongeschiktheid. Opvallend blijft het verschil in de duur van arbeidsongeschiktheid tussen actieven en werklozen. Het aandeel van de actieven met een ziekteperiode van 337 tot 365 dagen in de categorie "andere" bedraagt 12,13%. Bij de werklozen dreigt 30,61% in invaliditeit te treden. Het feit dat werklozen meer leiden aan aandoeningen met een lange herstelperiode kan, zoals eerder aangetoond, een mogelijke verklaring geven aan de vastgestelde verschillen.

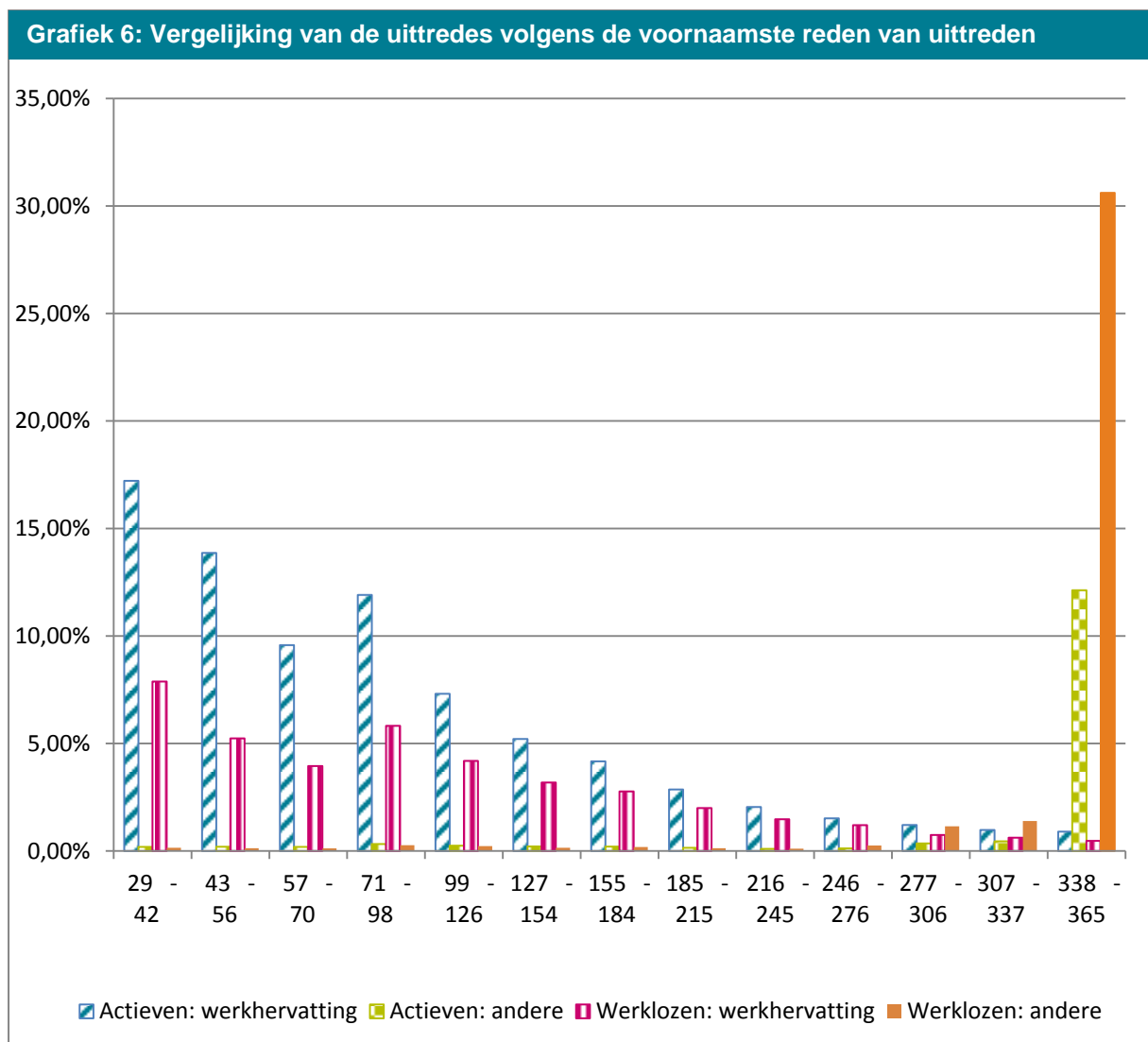
Tabel 42: Uittredes per duur en reden van uittreden - Actieven - 2014 %

Duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
29 - 42 dagen	17,22%	0,02%	0,01%	0,06%	0,19%	17,50%
43 - 56 dagen	13,87%	0,01%	0,02%	0,11%	0,20%	14,20%
57 - 70 dagen	9,57%	0,01%	0,01%	0,16%	0,19%	9,95%
71 - 98 dagen	11,91%	0,03%	0,03%	0,39%	0,32%	12,68%
99 - 126 dagen	7,32%	0,04%	0,03%	0,41%	0,25%	8,04%
127 - 154 dagen	5,21%	0,03%	0,03%	0,40%	0,21%	5,87%
155 - 184 dagen	4,17%	0,03%	0,02%	0,44%	0,20%	4,87%
185 - 215 dagen	2,86%	0,02%	0,02%	0,70%	0,14%	3,75%
216 - 245 dagen	2,05%	0,03%	0,02%	0,56%	0,10%	2,77%
246 - 276 dagen	1,52%	0,03%	0,03%	0,77%	0,12%	2,47%
277 - 306 dagen	1,21%	0,03%	0,02%	0,68%	0,36%	2,30%
307 - 337 dagen	0,98%	0,03%	0,02%	0,56%	0,45%	2,04%
338 - 365 dagen	0,90%	0,03%	0,03%	0,47%	12,13%	13,56%
Totaal	78,79%	0,37%	0,30%	5,69%	14,86%	100,00%

Tabel 43: Uittredes per duur en reden van uittreden - Werklozen – 2014 %

Duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
29 - 42 dagen	7,88%	0,05%	0,01%	0,32%	0,15%	8,40%
43 - 56 dagen	5,24%	0,04%	0,01%	0,49%	0,13%	5,90%
57 - 70 dagen	3,95%	0,06%	0,01%	0,78%	0,12%	4,92%
71 - 98 dagen	5,82%	0,08%	0,02%	1,99%	0,27%	8,17%
99 - 126 dagen	4,19%	0,06%	0,02%	2,24%	0,23%	6,73%
127 - 154 dagen	3,19%	0,07%	0,02%	2,15%	0,15%	5,57%
155 - 184 dagen	2,77%	0,06%	0,03%	2,13%	0,18%	5,18%
185 - 215 dagen	1,99%	0,05%	0,03%	2,79%	0,13%	4,99%
216 - 245 dagen	1,48%	0,08%	0,02%	2,05%	0,11%	3,74%
246 - 276 dagen	1,20%	0,07%	0,03%	3,72%	0,25%	5,27%
277 - 306 dagen	0,75%	0,08%	0,02%	2,74%	1,15%	4,73%
307 - 337 dagen	0,62%	0,05%	0,02%	1,85%	1,40%	3,94%
338 - 365 dagen	0,47%	0,05%	0,01%	1,33%	30,61%	32,47%
Totaal	39,54%	0,78%	0,24%	24,57%	34,86%	100,00%

Grafiek 6 illustreert sprekend het verschil tussen uitredes naar duur en reden tussen de actieven en werklozen.

V. Ziekteverzuim in België

1 Evolutie van het ziekteverzuim per sociale stand en geslacht

a. Actieve bevolking

De evolutie van het ziekteverzuim tussen 2009 en 2014 wordt voor de actieve bevolking weergegeven in tabel 44. Het percentage verzuim wordt bekomen door volgende formule:

$$\frac{\text{Aantal ziektedagen in t}}{\text{PUG } 30/6 \cdot 365 \text{ dagen}}$$

Het aantal ziektedagen betreft het aantal kalenderdagen dat de actieve bevolking ziek is geweest enkel tijdens het betrokken jaar. De ziektedagen worden berekend vanaf de eerste ziektedag voor zover dat het geval uitgekeerd wordt door de verzekeringsinstellingen. Zoals reeds aangegeven beschikt de dienst niet over informatie van een afwezigheid wegens ziekte die eindigt tijdens een periode van gewaarborgd loon. Het ziekteverzuim wordt berekend voor de actieve bevolking. Dit betekent dat het aantal primaire uitkeringsgerechtigden (PUG) wordt verminderd met de bruggepensioneerden alsook met de werklozen. Categorieën van gerechtigden die van geen gewaarborgd loon genieten maar onmiddellijk van ZIV-uitkeringen genieten, werden wel opgenomen in de statistieken.

Tabel 44: Evolutie ziekteverzuim van de bevolking opgesplitst per sociale stand en geslacht (actieven) – 2009-2014

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	3,25%	5,04%	3,84%	1,28%	2,44%	1,96%	2,46%	3,32%	2,86%
2010	3,44%	5,33%	4,08%	1,33%	2,59%	2,07%	2,58%	3,52%	3,02%
2011	3,63%	5,55%	4,28%	1,38%	2,65%	2,13%	2,71%	3,64%	3,15%
2012	3,52%	5,43%	4,18%	1,35%	2,58%	2,08%	2,64%	3,56%	3,08%
2013	3,55%	5,51%	4,23%	1,43%	2,68%	2,17%	2,68%	3,65%	3,14%
2014	3,74%	5,69%	4,43%	1,53%	2,96%	2,38%	2,82%	3,89%	3,33%

Het ziekteverzuim kent een stijgend verloop tussen 2009 en 2011. In 2012 is er een lichte terugval ten opzichte van 2011. Vanaf 2013 neemt het verzuim opnieuw toe. Het ziekteverzuim is beduidend hoger bij arbeiders dan bij bedienden. Een tweetal redenen liggen hieraan ten grondslag. Vooreerst is er het verschil in de periode van gewaarborgd loon en vervolgens de aard van de werkzaamheden die door een werknemer moeten worden uitgevoerd (zie infra).

Het ziekteverzuim bij vrouwen ligt hoger dan bij mannen. Deze vaststelling ligt in de lijn van de conclusies die werden gemaakt bij de analyse van de arbeidsongeschiktheid die de periode van één jaar overschrijdt. Ingevolge de toenemende participatie van de vrouwen op de arbeidsmarkt en dit tot aan de pensioenleeftijd, kon worden vastgesteld dat de toename van de invaliden vooral het gevolg is van een sterke stijging van het aantal vrouwelijke invaliden.

De verhoging van de pensioenleeftijd vanaf 2009 heeft er bijkomend voor gezorgd dat er zich meer vrouwen in de hoogste leeftijdscategorieën bevinden. Dat vrouwen meer ziekte-dagen opnemen dan mannen is ook reeds merkbaar in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid.

b. Werklozen

De evolutie van het ziekteverzuim tussen 2009 en 2014 wordt voor de werkloze bevolking weergegeven in tabel 45. Hierbij werd dezelfde berekeningswijze gebruikt als deze die werd gehanteerd bij de berekening van het ziekteverzuim bij de actieve bevolking. Het ziekteverzuim ligt beduidend hoger dan bij de actieve bevolking.

Tabel 45: Evolutie ziekteverzuim van de bevolking opgesplitst per sociale stand en geslacht (werkloos) - 2009-2014

	Arbeiders			Bedienden			totaal		
	Mannen	Vrouwen	totaal	Mannen	Vrouwen	totaal	Mannen	Vrouwen	totaal
2009	4,01%	5,95%	4,94%	2,43%	3,76%	3,35%	3,67%	5,08%	4,44%
2010	3,91%	6,13%	4,94%	2,41%	3,85%	3,38%	3,59%	5,23%	4,46%
2011	4,12%	6,39%	5,19%	2,60%	4,26%	3,71%	3,79%	5,58%	4,75%
2012	4,59%	7,04%	5,75%	2,85%	4,69%	4,09%	4,23%	6,15%	5,25%
2013	4,83%	7,56%	6,09%	2,93%	5,02%	4,32%	4,43%	6,60%	5,57%
2014	5,07%	8,28%	6,52%	3,16%	5,41%	4,64%	4,67%	7,18%	5,96%

2. Duur van het verzuim

a. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit

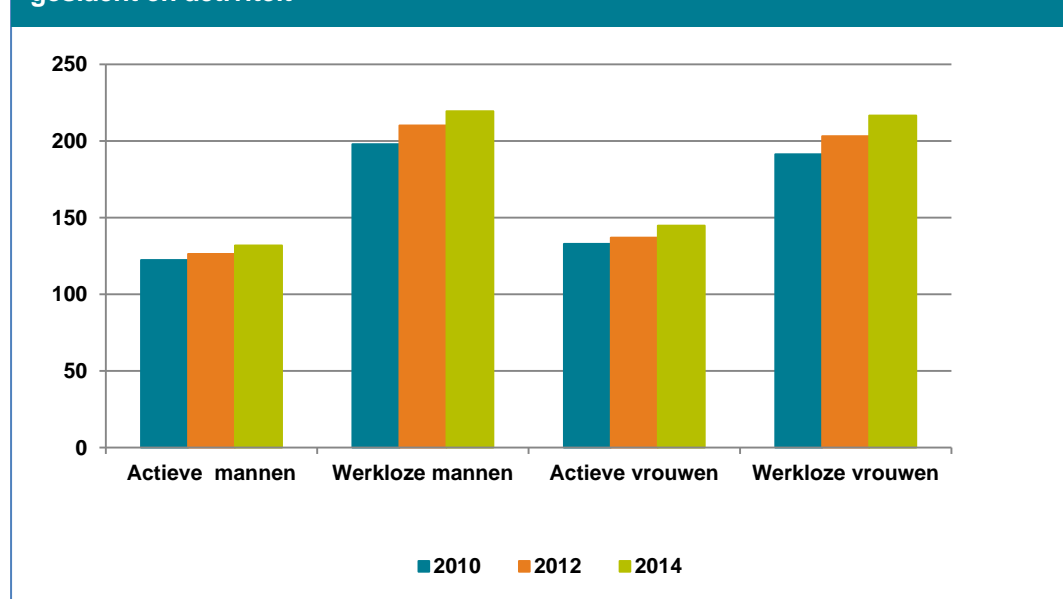
Om de verschillen in gewaarborgd loon te neutraliseren en een vergelijking te kunnen maken tussen de duur van arbeidsongeschiktheid van de actieven en de werklozen, werd bij de berekening van de duur van het ziekteverzuim van de beëindigde gevallen, geen rekening gehouden met de gevallen waarvan de totale duur van de ziekteperiode **minder dan een maand is**. Voor de overblijvende gevallen, dus met een duur groter dan een maand, wordt de duur berekend vanaf de eerste dag van arbeidsongeschiktheid.

In de periode 2010-2014 is het ziekteverzuim systematisch toegenomen zowel bij de mannelijke als bij de vrouwelijke populatie (tabel 46). Bij de mannen is het aantal dagen ziekteverzuim gestegen van 133,51 tot 146,09 kalenderdagen (+9,42%). Bij de vrouwen steeg het verzuim in de periode 2010-2014 met 10,47% tot 160,10 kalenderdagen. Vrouwen zijn significant meer afwezig wegens ziekte dan mannen en opvallend hebben ook werklozen meer verzuimdagen dan actieven. Zo ligt de duur van de arbeidsongeschiktheid bij werkloze mannen gemiddeld 66,39% hoger dan bij actieve gerechtigden. Vrouwelijke werklozen zijn in de primaire periode van arbeidsongeschiktheid 49,59% langer ziek dan bij de actieven.

Tabel 46: Duur van het verzuim per beëindigd geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit

	2010	2011	2012	2013	2014	%evo 2013/2012	%evo 2014/2013
Actieve mannen	122,37	122,55	126,30	128,80	131,88	1,98%	2,39%
Werkloze mannen	197,90	204,38	210,15	211,98	219,43	0,87%	3,52%
Totaal mannen	133,51	134,15	138,38	141,85	146,09	2,51%	2,99%
Actieve vrouwen	132,95	134,74	136,98	139,43	144,82	1,79%	3,87%
Werkloze vrouwen	191,32	196,89	203,19	206,96	216,64	1,86%	4,68%
Totaal vrouwen	144,93	147,34	150,58	153,47	160,10	1,92%	4,32%
Werklozen	193,78	199,65	205,74	208,88	217,70	1,52%	4,23%
Actieven	127,97	128,98	131,96	134,48	138,84	1,91%	3,24%
Algemeen totaal	139,75	141,35	145,07	148,24	153,84	2,19%	3,78%

Uit de evolutietabel 46 blijkt eveneens de toename van het werkverzuim. De toename in 2014 ten opzichte van 2013 situeert zich vooral bij de vrouwelijke werklozen en de vrouwelijke actieven.

Grafiek 7: Duur van het verzuim per beëindigd geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit

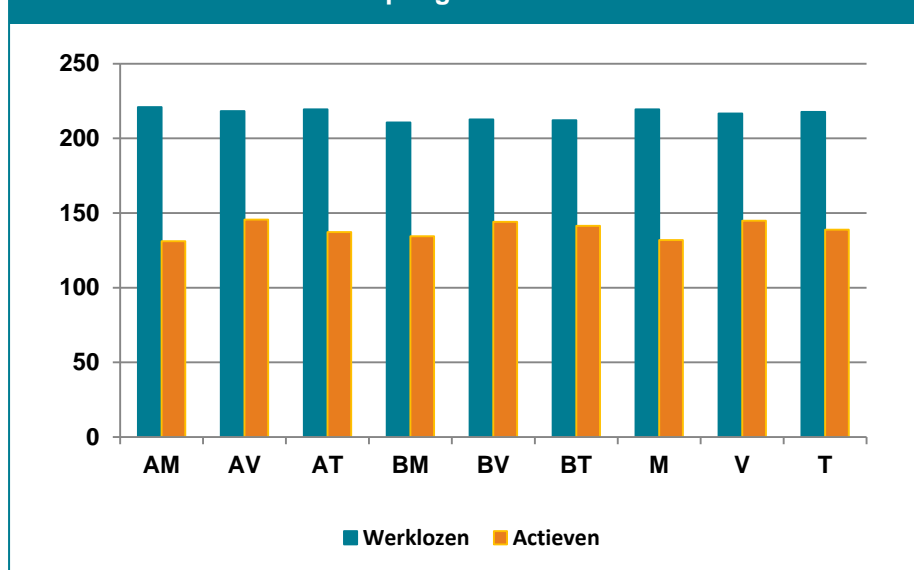
De ziekte duur van actieve arbeiders is lager dan bij actieve bedienden: zie tabel 47 voor 2014.

Tabel 47: Duur actieven/werklozen - per geslacht/sociale stand - 2014

	Werklozen	Actieven	WL - ACT
AM	220,91	131,13	89,78
AV	218,28	145,57	72,71
AT	219,40	137,29	82,11
BM	210,64	134,43	76,21
BV	212,66	144,09	68,57
BT	212,19	141,41	70,78
M	219,43	131,88	87,55
V	216,64	144,82	71,82
T	217,70	138,84	78,86

Uit grafiek 8 blijkt dat ongeacht het geslacht of de sociale stand de gemiddelde duur van arbeidsongeschiktheid steeds hoger ligt bij werklozen dan bij de actieven.

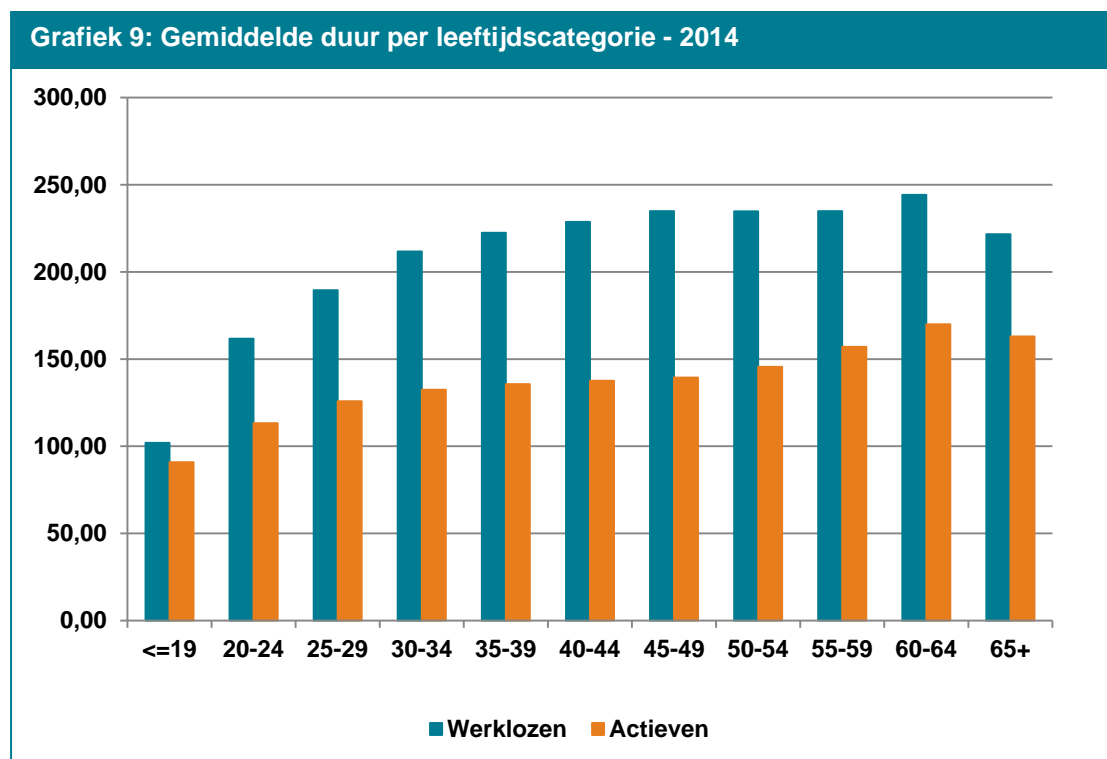
Grafiek 8: Gemiddelde duur per geslacht/sociale stand- 2014

b. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht, activiteit en leeftijdsgroep

Het aantal dagen van arbeidsongeschiktheid neemt toe met de leeftijd ongeacht de sociale stand, het geslacht of het feit dat de gerechtigde bij het begin van de arbeidsongeschiktheid al of niet actief was op de arbeidsmarkt. Dit toont nogmaals de correlatie aan tussen een vergrijzende bevolking en de evolutie van het ziekteverzuim.

De werklozen hebben voor elke leeftijdscategorie beduidend meer ziekte dagen dan de actieven (grafiek 9). Het verschil neemt initieel toe met de leeftijd. Vanaf de leeftijdscategorie 50-54 neemt dit verschil opnieuw stelselmatig af. Intrede vanuit de werkloosheid in arbeidsongeschiktheid gaat samen met een langere ziekte duur.

c. Evolutie van het ziekteverzuim per provincie en gewest

In Wallonië zijn de provincies Henegouwen en Luik de koplopers wat het aantal afwezigheidsdagen met arbeidsongeschiktheidsuitkeringen wat de actieven betreft. Het percentage verzuim ligt met respectievelijk 3,91% en 3,82% boven het landelijk gemiddelde van 3,33%. In Vlaanderen scoren de provincies West-Vlaanderen en Limburg het slechtst met een verzuimpercentage boven het gemiddelde van 3,33%. Deze vaststellingen hoeven niet te verbazen en sluiten aan bij de conclusies die werden geformuleerd in de nota BU 2013/29: Analyse van de uitgaven van de invaliditeitsverzekering vanuit geografisch perspectief in België. In die nota werd het verband aangetoond tussen de sociaal economische status van een provincie en arbeidsongeschiktheid, waar de positie die op de sociale ladder wordt ingenomen, werd gemeten aan de hand van het opleidingsniveau, het inkomen en de werkzaamheidsgraad. Het grootste ziekteverzuim wordt aangetroffen in die provincies waar het opleidingsniveau, het inkomen en de graad van tewerkstelling het laagst is.

Als naar de evoluties van het ziekteverzuim voor de actieven over de jaren 2009 en 2014 wordt gekeken (tabel 48), kan worden vastgesteld dat de provincies Vlaams-Brabant en Antwerpen langs Vlaamse kant aan een inhaalbeweging bezig zijn. In het Vlaamse gewest ligt enkel in Limburg (+15,80%) het groeipercentage lager dan het gemiddelde (+16,56%). In Wallonië stijgt het ziekteverzuim minder dan gemiddeld in de periode 2009-2014. De enige uitzondering hierop is de provincie Waals-Brabant (+21,92%).

Tabel 48: Evolutie van het ziekteverzuim per provincie - Actieven

Provincies	2009	2010	2011	2012	2013	2014	%evo 2014/2009
ANTWERPEN	2,70%	2,86%	3,01%	2,96%	3,02%	3,26%	20,91%
VLAAMS-BRABANT	2,35%	2,48%	2,57%	2,53%	2,64%	2,84%	21,00%
WAALS-BRABANT	2,23%	2,44%	2,54%	2,42%	2,54%	2,72%	21,92%
BRUSSEL	1,91%	2,04%	2,17%	2,09%	2,19%	2,39%	24,88%
WEST-VLAANDEREN	2,89%	3,06%	3,25%	3,20%	3,26%	3,43%	18,78%
OOST-VLAANDEREN	2,78%	2,98%	3,08%	3,04%	3,15%	3,34%	20,01%
HENEGOUWEN	3,59%	3,76%	3,85%	3,75%	3,76%	3,91%	9,00%
LUIK	3,42%	3,57%	3,73%	3,64%	3,66%	3,82%	11,57%
LIMBURG	3,58%	3,80%	3,98%	3,83%	3,86%	4,15%	15,80%
LUXEBURG	3,10%	3,19%	3,29%	3,17%	3,37%	3,59%	15,83%
NAMEN	2,92%	3,00%	3,18%	3,02%	3,02%	3,19%	9,36%
ONBEKEND	3,30%	3,37%	3,44%	3,29%	3,35%	3,15%	-4,54%
Totaal	2,86%	3,02%	3,15%	3,08%	3,14%	3,33%	16,56%
Gewest Brussel	1,91%	2,04%	2,17%	2,09%	2,19%	2,39%	24,88%
Gewest Vlaanderen	2,80%	2,98%	3,11%	3,06%	3,13%	3,35%	19,57%
Gewest Wallonië	3,25%	3,40%	3,52%	3,41%	3,45%	3,61%	11,20%
Onbekend	3,30%	3,37%	3,44%	3,29%	3,35%	3,15%	-4,54%
Totaal	2,86%	3,02%	3,15%	3,08%	3,14%	3,33%	16,56%

Als naar de evoluties van het ziekteverzuim voor de werklozen over de jaren 2009 en 2014 wordt gekeken (tabel 49), kan worden vastgesteld dat de groeipercentages in het Vlaamse gewest zich onder het landelijke gemiddelde (+34,19%) bevinden. In Wallonië is de stijging het meest uitgesproken in de provincies Henegouwen (+43,38%) en Luik (+43,15%). Gewestelijk scoort Brussel het slechtst. Het verzuim bij de werkloze populatie is er in de onderzochte periode gestegen met 48,32%, ruim boven het landelijk gemiddelde van 34,19%.

Tabel 49: Evolutie van het ziekteverzuim per provincie - Werklozen

Provincies	2009	2010	2011	2012	2013	2014	%evo 2014/2009
ANTWERPEN	3,83%	3,74%	3,92%	4,24%	4,45%	4,90%	27,99%
VLAAMS-BRABANT	4,18%	4,06%	4,11%	4,58%	5,07%	5,13%	22,83%
WAALS-BRABANT	3,07%	2,88%	3,09%	3,28%	3,51%	3,95%	28,73%
BRUSSEL	2,54%	2,58%	2,71%	3,18%	3,50%	3,77%	48,32%
WEST-VLAANDEREN	4,41%	4,47%	4,90%	5,30%	5,43%	5,70%	29,35%
OOST-VLAANDEREN	4,22%	4,04%	4,46%	4,98%	5,17%	5,59%	32,53%
HENEGOUWEN	5,29%	5,49%	5,96%	6,68%	7,12%	7,58%	43,38%
LUIK	4,85%	4,96%	5,26%	5,77%	6,45%	6,94%	43,15%
LIMBURG	6,41%	6,38%	6,99%	7,57%	7,54%	8,05%	25,64%
LUXEMBURG	4,60%	4,41%	4,65%	5,30%	5,88%	6,19%	34,58%
NAMEN	4,34%	4,50%	4,75%	5,49%	5,48%	6,10%	40,48%
ONBEKEND	28,66%	27,68%	25,13%	24,89%	23,37%	21,52%	-24,91%
TOTAAL	4,44%	4,46%	4,75%	5,25%	5,57%	5,96%	34,19%
Gewest Brussel	2,54%	2,58%	2,71%	3,18%	3,50%	3,77%	48,32%
Gewest Vlaanderen	4,47%	4,39%	4,72%	5,15%	5,34%	5,72%	27,98%
Gewest Wallonië	4,84%	4,96%	5,31%	5,92%	6,37%	6,84%	41,35%
Onbekend	28,66%	27,68%	25,13%	24,89%	23,37%	21,52%	-25,01%
Totaal	4,44%	4,46%	4,75%	5,25%	5,57%	5,96%	34,19%

Conclusie

Het ziekteverzuim stijgt in de periode 2009 tot 2011 om in 2012 te stabiliseren. Vanaf 2013 neemt het ziekteverzuim opnieuw toe.

Het ziekteverzuim ligt beduidend hoger bij arbeiders dan bij bedienden. Dit heeft niet alleen te maken met het verschil in de periode van gewaarborgd loon maar ook met de typische activiteit die door arbeiders wordt uitgeoefend. Het werk is fysiek zwaarder en de loopbaan langer.

Het ziekteverzuim ligt hoger bij vrouwen dan bij mannen. Het feit dat werkende vrouwen tegelijk meer zorgfuncties opnemen dan mannen, kan de proportioneel sterkere toename van ziekteverzuim bij vrouwen, mogelijk objectiveren.

Zowel bij de arbeiders als bij de bedienden kan worden vastgesteld dat het aantal gevallen komende vanuit de werkloosheid in absolute cijfers, over de vastgestelde periode licht is toegenomen.

Het intredcijfer, dat wordt bekomen door de absolute intredcijfers af te zetten tegenover de evolutie van de PUG-BRUG per sociale stand en activiteit, stijgt bij werklozen, daar waar dit bij actieven zij het zeer licht, afneemt in de onderzochte periode. Vooral de stijging van het intredcijfer bij de werklozen in 2013 is opmerkelijk. Mogelijk heeft deze evolutie te maken met het feit dat werklozen met een arbeidshandicap in die periode zijn erkend als arbeidsongeschikten. Ten opzichte van het niveau 2013 dalen de intredcijfers in 2014 met 3,25%.

Gerechtigden die vanuit een statuut als werkloze in de ziekteverzekering intreden verzuimen langer dan gerechtigden die ziek worden vanuit een tewerkstelling. Bijna 23% van de werklozen hebben een ziekte duur van meer dan 338 dagen daar waar actieven in de laatste periode voor intrede in invaliditeit slechts 10,94% vertegenwoordigen van het totaal aantal intredes. Deze vaststelling kan mogelijk verklaard worden doordat arbeidsongeschikten komende vanuit de werkloosheid proportioneel meer lijden aan psychische ziekten in de hand gewerkt omwille van het feit dat betrokkene hun werk hebben verloren of geen werk hebben gevonden. Het toenemend aantal jonge arbeidsongeschikte werklozen met psychische problemen is verontrustend en vraagt om specifieke aandacht. Tenslotte kan het langdurig ziekteverzuim bij werklozen ook in de hand gewerkt worden door het feit dat werklozen bij gebrek aan een job, moeilijker te integreren zijn.

Net als bij invaliden blijven ook in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid zowel bij de actieven als bij de werklozen de psychische problematiek en de musculoskeletale aandoeningen verantwoordelijk voor langdurige arbeidsongeschiktheid.

Positief is de vaststelling dat meer dan 80% van de actieven na een ziekteperiode opnieuw het werk hervatten. De resultaten naar werkhervatting zijn het gunstigst bij een arbeidsongeschiktheid van relatief korte duur. Na vier maanden stijgen de kansen op langdurige arbeidsongeschiktheid gevoelig.

Het aantal intredes per PUG-BRUG ligt het hoogst in de provincies Limburg en Henegouwen. Naar opleidingsniveau, werkgelegenheidsgraad en inkomen scoren deze beide provincies het minst goed. Dat leidt naar het besluit dat de sociaal economische status, ongeacht de regio of provincie, positief gecorreleerd is met arbeidsongeschiktheid wegens ziekte. Investeren in opleiding en jobcreatie zal logischerwijze dan ook een positieve bijdrage leveren op een daling van de arbeidsongeschiktheidscijfers.

90,93% van de arbeidsongeschikten meldt zich slechts één keer ziek in 2014.

De oorzaken die aan de basis liggen van het toenemend ziekteverzuim zijn dezelfde als deze die aan de basis liggen van het langdurig verzuim, waarbij langdurig verzuim wordt gedefinieerd als een afwezigheid wegens ziekte die één jaar overstijgt. In dat verband kan worden verwezen naar de nota BU 2015/42 van

29 juni 2015: Uitgaven uitkeringsverzekering – analyse en naar de nota BU 2015/78 van 10 november 2015: Verklarende factoren met betrekking tot de stijging van het aantal invaliden - loontrekkenden

Bibliografie

- Rapport Knipperlicht voor burn-out – Acute psychische vermoeidheidsproblemen bij werknemers en zelfstandige ondernemers onder de loep - Brussel - december 2014 SERV - Stichting Innovatie & Arbeid- - Ria Bourdeaud'hui, en Stephan Vanderhaeghe - www.serv.be/werkbaarwerk
- Werkhervatting na langdurige afwezigheid, samenvatting van het onderzoeksrapport – 25 mei 2012, Université de Liège, STES, Pr. Phillippe Mairiaux, Nathalie Schippers, Unité de droit social, Pr. Fabienne Kéfer, Sabine Cornelis, Katholieke Universiteit Leuven, Afdeling Arbeids-, Milieu-, en verzekeringsgeneeskunde, Pr. Peter Donceel, Pierre-René Somville
- SD Works, out of office, ziekteverzuim in België 2013
- www.securex.be/whitepapers, Absenteïsme in 2013
- www.securex.be/whitepapers, Stress & burn-out, dreiging voor werknemers én werkgevers, februari 2015
- Gezondheidsenquête 2013: <https://his.wiv.isp.be/nl/sitepage/introductiepagina.aspx>
- RVA, Studies: Gedifferentieerde evolutie van de langdurige werkloosheid volgens geslacht, 2014
- Beheerscomité van de ziekteverzekering - werknemersregeling : Nota BU 2013/29 dd. 15 mei 2013: Analyse van de uitgaven van de invaliditeitsuitkeringen vanuit geografisch perspectief in België 2009-2011.
- Beheerscomité van de ziekteverzekering - werknemersregeling : Nota BU 2015/78 dd. 10 november 2015: Verklarende factoren met betrekking tot de stijging van het aantal invaliden loontrekkenden – zelfstandigen
- RIZIV, Uitgaven uitkeringsverzekering 2014- analyse Nota BU 2015/42 van 29 juni 2015

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst voor uitkeringen van het RIZIV

Grafisch ontwerp: Communicatiecel van het RIZIV

Foto: Verypics

Wettelijk depot: D/2016/0401/40